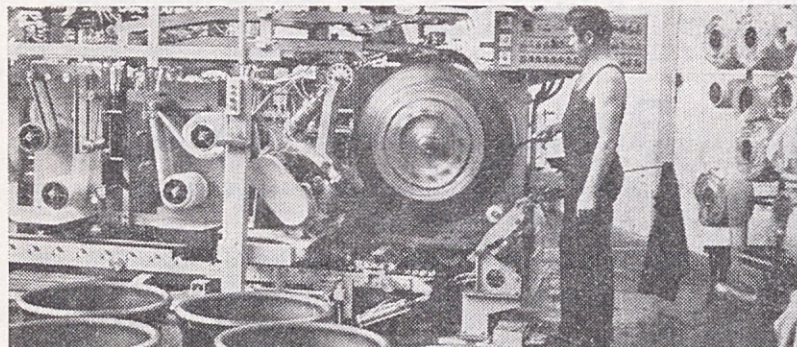

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

20. JUNIJ 1975

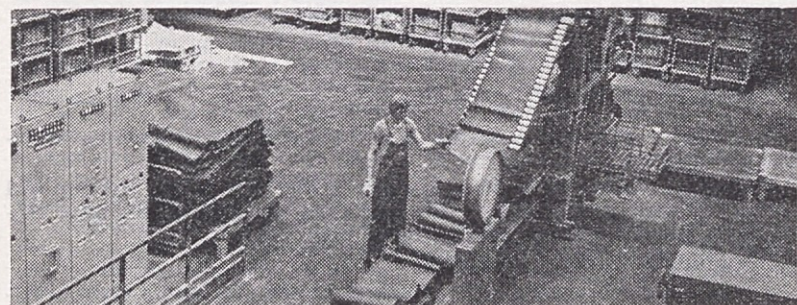
ŠTEVILKA 13 — XV

GOSPODARSKA STABILIZACIJA

Letošnje leto mora biti leto vsestranskega varčevanja in racionalnega obnašanja na vseh področjih in ravneh, predvsem v smeri zmanjševanja stroškov poslovanja. Zagotoviti moramo racionalnejšo porabo surovin in reprodukcijskega materiala ter večje izkoriščanje zmogljivosti, izboljšanje organizacije dela in povečanje produktivnosti ob učinkovitejši izrabi delovnega časa, večji delovni disciplini ...

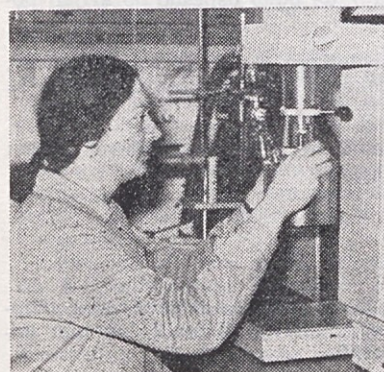
Stran 11

- Iz naših delovnih enot -

Osvojitve novega proizvoda je celovit proces, ki mora biti osvetljen z različnih strani, tako inženirske, sociološke, ekonomske, organizacijske itd. Oddelek za razvoj proizvodov in tehnologij je v tem primeru nosilec inženirskega pristopa.

Stran 10

novice- ZANIMIVOSTI

- Svetleča kolesa iz Semperita
- Kemiki v Zah. Nemčiji
- V HOECHSTU znajo varčevati
- GM menja modele
- Predvidevanja Ford Motor CO.

Stran 4, 8, 11, 13

Naš razgovor

Naš urednik Jože Štular se je pogovarjal z delegatko Zdenko Jurančič. Predvsem ga je zanimalo kako je z delegatskim sistemom v praksi, kaj je resnična vsebina dela delegatov in kaj spoznava ob tem delu kot delegat v Zvezni skupščini.

Stran 5

Delovanje ZK

Ocena preteklega dela tako v osnovnih organizacijah kot v svetu ZK ter komisij nam predstavlja, kje so se člani ZK najbolj angažirali, kakšne rezultate so pri svojem delu dosegli in kje so naleteli na težave.

Stran 13

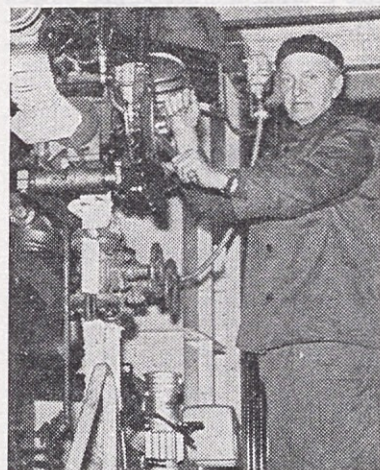

Prizidek k osnovni šoli L. Seljak

Ob otvoritvi novega prizidka osnovne šole Lucijan Seljak je podprednica Skupščine občine Kranj in direktorica splošno kadrovske službe v Savi tov. Judita Rakovec dejala: »Ponosna sem, da sem Savčanka, saj ni akcije, smotrne in utemeljene, da se ji Savčani ne bi pridružili in s tem dokazali svojo zrelost, solidarnost do vseh občanov, kolektiva, v katerem delajo in za katerega žive. Prepričana sem, da bodo dali popolno podporo novemu družbenemu dogovoru za zbiranje sredstev za gradnjo šol, vrtcev, srednjih šol, rekreacijskih objektov.«

Stran 9

ŠPORT

— Uspehi naših kolesarjev posegajo v sam vrh jugoslovanskega kolesarstva, da o mladincih sploh ne govorimo.

— V počastitev 30. obletnice osvojitve in 25-letnice samoupravljanja so mladi v Savi organizirali avto rally.

— Vse o 4. športnem tednu in še kaj na športni strani.

Stran 14, 15, 16

NOVICE IZ TOZD

V tej številki glasila objavljamo novice iz:

- Totre
- tozd Vrhnika
- tozd Polizdelki TAP
- mešalnica

Obiskali so nas

V ponedeljek, 23. 6. 1975 so našo delovno organizacijo obiskali pedagogi iz osnovne šole 29. november iz Cokota. S predstavniki Izobraževalnega centra in kadrovske službe so se pogovarjali o problemih izobraževanja. Predvsem pa jih je zanimalo, kako bo potekal uk učencev iz Niša, ki bodo v letošnjem letu začeli obiskovati našo gumarsko šolo, kakšen je učni načrt in kakšne so možnosti zaposlovanja teh učencev v Nišu in tudi tistih, ki se nameravajo zaposliti v kranjski Savi. Obisk v Savi so izkoristili tudi za ogled naših proizvodnih obratov. Med obiskom v Kranju so se sestali tudi s poklicnimi kolegi iz osnovne šole Senčur, s katerimi nameravajo poglobiti sodelovanje. Pri razgovorih so bili prisotni tako predstavniki Save, Vulkana in obeh osnovnih šol. Na zaključku so si izmenjali simbolična darila in s tem poudarili želje po resničnem in konkretnem sodelovanju.

NOVO NA KNJIŽNEM TRGU

Po sledovih Črne roke

Menda ni slovenca, ki ne bi slišal za grozodejstva črne roke v Sloveniji.

Kaj je bila črna roka? Kdo so bili njeni pobudniki, organizatorji in voditelji, kako je delovala, odkod je črpala zločinsko željo in žej po krvi, kdo so bili črnotorci? Je morda gestapo organiziral črna roka? Na katerih idejnih temeljih je delovala črna roka, iz katerega vira je črpala motive za uboje?

»Moritve črne roke so bile sodobna oblika srednjeveške inkvizicije, ki je pošiljala ljudi na grmado ali sramotilni steber. Z zločini so hoteli ustrahovati prebivalstvo in ga s silo odtrgati od osvobodilne fronte,« pravi k njeni Po sledovih črne roke pisec Jože Vidic.

Po tridesetih letih smo Slovenci prvič dobili knjigo o črni roki, ki vsestransko, dokumentarno, s točnimi imeni, priimki in datumi seznanja bralca z doslej malo znano morilsko organizacijo.

Črna roka je bila najbolj divja, edinstvena tajna morilska organizacija, ki je v minuli vojni strahotno pustošila po naših krajih. Črna roka je za seboj puščala vdove, otroke brez staršev, morila je otroke, matere z več otroki, včasih kar

cele družine. Morilci so ime povzeli po tajni organizaciji, ki je pred prvo svetovno vojno delovala v okviru obveščevalnega urada srbske vojske. Tudi slovenska črna roka se je izcimila iz obveščevalnega

Prva žrtev črne roke v Kranju Ivo Valenčič

urada komande četniške vojske za Slovenijo in urada tajne domobranske obveščevalne službe.

Ko letos slavimo 30-letnico zmage nad fašizmom, obletnico osvoboditve, je prav, da se spomnimo žrtev, ki so darovale življenja za svobodo da jo bomo znali ceniti, negovati in braniti, če bo to kdaj potrebno.

Pisec knjige Jože Vidic je vestno zbral podatke in uporabil razpoložljive vire o črni roki (doslej sta izšli že njegovi knjigi Beg z morišča in Zločin pri Lenartu). Ne samo, da je to prva knjiga o črni roki, ki razgaljuje obraze zločincev in pobudnikov teh morij, velja poudariti naslednje:

Knjiga Po sledovih črne roke prihaja tudi v pravem trenutku politič-

ne klime. Kot je znano, je prav v tem jubilejnim letu belogardistična propaganda zagnala silovito gonjo proti socialistični Jugoslaviji. Krivci za te morije skušajo potvarjati zgodovino sebi v prid. Na žalost je del te njihove propagande hlastno prijel reakcionarni tisk na Zahodu, ki mu socializem ni nikoli dišal. Knjiga Po sledovih črne roke je odsev resnice, močna obtožba proti organizatorjem bratomorilske vojne, zato je njena vrednost še večja, pomen razsežnejši. Knjigo, ki obsega 590 strani in 160 fotografij ter dokumentov, lahko dobite v vseh knjigarnah ali pa jo naročite pri založbi Borec, Ljubljana, Miklošičeva 28/I.

Razpis štipendij

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI
KRANJ

na podlagi 8. člena pravilnika o podeljevanju štipendij

RAZPISUJE ZA ŠOLSKO LETO 1975/76

48 ŠTIPENDIJ, od tega

na Visoki šoli za telesno kulturo za študij TELESNE VZGOJE	2 štipendiji,
na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo ali Pedagoški akademiji za ŠTUDIJ MATEMATIKE IN FIZIKE	3 štipendije,
na Filozofski fakulteti ali Pedagoški akademiji za študij ZGODOVINE IN GEOGRAFIJE	2 štipendiji,
na Pedagoški akademiji za študij na oddelku za RAZREDNI POUK	12 štipendij,
na Pedagoški akademiji na oddelku za predmetni pouk za študij GLASBE	4 štipendije,
na Pedagoški akademiji na oddelku za predmetni pouk za študij TEHNIČNEGA POUKA IN FIZIKE	4 štipendije,
na Pedagoški akademiji na oddelku za predmetni pouk za študij SLOVENSKEGA JEZIKA IN SRBOHRVAŠČINE IN KNJIŽNICARSTVA	1 štipendijo,
na pedagoški gimnaziji	20 štipendij.

Prošnji za štipendijo, napisani na obrazcu DZS 1,65 — »Prošnja za štipendijo« je treba priložiti:

- overjen prepis ali fotokopijo dokazila o učenem uspehu (srednješolci — zadnje spričevalo oziroma tudi spričevalo o zaključnem izpitu, študentje — potrdilo o opravljenih izpitih),
- potrdilo o šolanju (ob vpisu),
- potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov (obr. 0.12), ki ga potrdi skupščina občine, kjer ima prosilec stalno bivališče,
- izjavo prosilca, da ne prejema kadrovske štipendije drugje,
- izpolnjen anketni list komisije za štipendije izobraževalne skupnosti in
- mnenje ustrezne družbeno-politične organizacije, dijaške skupnosti ali društva.

Potrdili o osebnem dohodku in nadomestilih staršev v obrazcu prošnje za štipendijo morata biti izpolnjeni s podatki iz leta 1974.

Pri enakih pogojih (učni uspeh) imajo prednost pri dodelitvi štipendij kandidati, ki so v slabšem materialnem položaju, otroci udeležencev NOB in žrtev fašističnega nasilja, otroci iz delavskih in kmečkih družin ter kandidati, ki s svojim delom zagotavljajo, da bodo uspešno opravljali polik učitelja in vzgojitelja.

Višina štipendije je določena s pravilnikom o podeljevanju štipendij, ki je usklajen s samoupravnim sporazumom o štipendiranju učencev in študentov v občini Kranj.

Prošnja z vsemi zahtevanimi prilogami naj prosilec oddaja na naslov:
IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST KRANJ
Komisija za štipendije
64000 KRANJ
Trg revolucije 1
DO VKLJUČNO 15/7-1975.

Podrobnejše informacije kandidati lahko dobe na izobraževalni skupnosti Kranj (Skupščina občine Kranj, soba 158/I.), telefon 24-158, kjer dobijo tudi anketni list, ki je priloga k prošnji.

Partijska beseda je bila vedno izraz interesov delavskih množic

Številnim proslavam v Jugoslaviji pa tudi v Kranju ob 50-letnici izhajanja časopisa Komunist se je pridružila tudi organizacija ZK Sava.

V petek, 27. junija, so se sestali člani ZK in jedilnico v obratu II napolnili do zadnjega kotička.

Franci Prisljan, sekretar ZK Sava je imel naslednji govor:

PARTIJSKA BESEDA JE BILA VEDNO IZRAZ INTERESOV DELAVSKIH MNOŽIC

Danes smo sredi praznovanja tedna Komunistov v Kranju. Temu nadvse pomembnemu jubileju so bile v preteklih 6 mesecih namenjene številne proslave, praznovanja skozi različne oblike seznanjanja članstva ob 50-letnem delovanju osrednjega partijskega glasila. Poleg neposrednega delovanja med komunisti je imela in ima pisana beseda nadvse pomembno vlogo. Ne samo kot obveščevalec, ampak predvsem kot združevalec, mobilizator in pobudnik je glasilo Komunist skozi pol stoletja dolgo obdobje bil kot najmočnejše orožje vedno in povsod glasnik delovnih ljudi. Kot se je razvijala naša komunistična partija, kot so šli komunisti iz borbe v borbo, povsod z roko v roki jo je spremljal partijski tisk in še posebej Komunist. Brezštevilna so obdobja, ki dajejo pečat razmeram v partiji, v državi in po svetu.

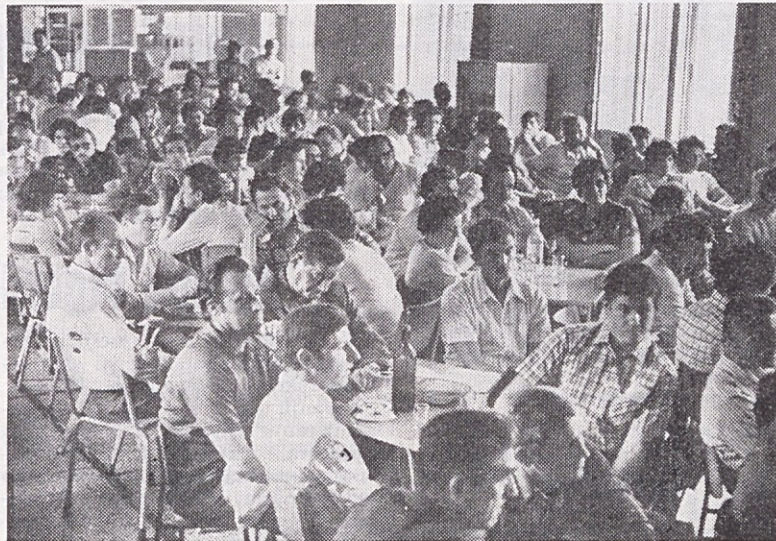
Komunistična partija Jugoslavije se je vseh teh dejanj nedvomno zavedala že ob svojem nastajanju, zato že aprila 1919 leta postanejo Radniške novine organ socialistične delavske partije (komunistov) in se že leta 1920 preimenuje v organ komunistične partije Jugoslavije. S presledki je to glasilo izhajalo do začetka 1925. leta, ko je Centralni komitej KP Jugoslavije sprejel sklep, da je treba organizirati partijsko tiskarno. To odgovorno nalogo je sprejel tov. Moša Pijade. Januarja 1925. je začel tiskati in izdajati časopis Komunist. Tedaj je bilo treba delovnim ljudem, z majhnimi pravicami in v raznarodovalni politiki buržoazije, povedati, da se komunistična partija bori za njihove pravice, za združevanje jugoslovanskih narodov — ne za oblast.

Kakor je rasla naša partija tako po številu članstva in številu političnih uspehov, jo je v koraku spremljal tudi Komunist. Delovni ljudje so se vse bolj osveščali, vse bolj so občutili zatiranje in minimalne delavske pravice in neenotnost. Komunistična partija Jugoslavije se je brez kompromisa borila proti vladajočemu režimu, vse bolj je strnjevala delavske množice — pri čemer je izredno vlogo odigral tudi partijski tisk.

Na vidiku je bila 2. svetovna vojna, imperializem, predvsem pa nacizem, ki je grozil uničiti vse napredno. Tudi v tem trenutku Komunist spet uči, osvešča, mobilizira in združuje. Prav kmalu se uresniči predvidevanja, kam nacizem steguje kremplje. Prične se 2. svetovna vojna.

Čprav so bile razmere za izhajanje Komunistov pred vojno tudi zelo težke, pa se med NOB pričnejo skoraj nepremagljivi naporji posameznikov, da Komunist deluje

naprej. Ustanavljali so skrivne partijske tiskarne, širili partizansko tehniko, izdajali biltene, liste partizanskih odredov, proletarskih udarnih brigad. V divizijah, v korpisih so izhajali časniki, imeli so liste armad in glavnih štabov, glasila okrožnih pokrajinskih in centralnih komitejev KP Jugoslavije. V najtežjih poveljskih razmerah je po vsej Jugoslaviji izhajalo več kot dva tisoč majhnih in večjih listov. Kot pred vojno, je tudi v najtežjih trenutkih preizkušnja naših narodov edino ta beseda govorila v jeziku resnice.

Stara jedilnica je bila premajhna, da bi lahko vsi člani ZK prisostovali konferenci

In po zmagoviti borbi, ko so narodi Jugoslavije prvič od svojega obstoja resnično zadihali svobodo, je bil Komunist spet tisti, ki je pozival k obnovi in izgradnji domovine, predvsem pa k uresničevanju ciljev komunistične partije, NOB in besed tov. Tita: Izgradnja novih, svobodnih, zdravih medsebojnih odnosov med vsemi delovnimi ljudmi, med vsemi narodi in narodnostmi. Pa je prišla še nova preizkušnja na še nezacelejene rane. Pisalo se je leto 1948 in nekaterim na svetu ni bilo prav, da hočemo svojo neodvisnost in samostojno svobodo. Tudi to so komunisti, strnjeni okrog vodstva komunistične partije in vsi delovni ljudje z neomajnim zaupanjem premagali. Gradili smo! Zgradili tovarne, mesta, železnice, predvsem pa se je v tem gradil naš delovni človek. In nedvomno mu je pri tem veliko pomagal partijski tisk, spet s svojo vlogo, ki mu je bila začrtana že ob njegovi ustanovitvi: Združevanje interesov delavskega razreda.

Obojestransko zaupanje, zaupanje delovnih ljudi v partijo in zaupanje partije v delovne ljudi, je dajalo moč, da smo pomagali vse težave in ovire, ki so, lahko rečemo, spremljajoči pojavi vsakega razvijajočega družbenega sistema — ne pa deformacije kot jih nasprotniki naše ureditve radi imenujejo. Partijska beseda, tako pisana kot tiskana, je nedvomno največ prispevala k gospodarski in družbeni reformi, k razumevanju naše neuvščenosti in

prav gotovo tudi v tem trenutku k prizadevanju za ureditev gospodarskih razmer in stabilizacije.

Pogled nazaj, na 50-letno delo in vlogo Komunistov se zdi, da je bilo skoraj nemogoče narediti to, kar je bilo narejenega. Od najbolj skromnih začetkov v improviziranih tiskarnah, ilegalno in potem med NOB po gozdovih, bunkerjih in ves čas po osvoboditvi, ko je Komunist odkrito, resnično in prizadeto obravnaval vsa dogajanja v naši družbi. To nas zavezuje tudi v prihodnje pri našem delu, da tako delamo, da se tako obnašamo. Ko se

Tudi danes je tako: ostali zvest svojemu imenu, ki zelo zavezuje, more Komunist samo tako, da je stalno v prvih vrstah revolucionarnega boja za socialistično samoupravljanje, za krepitev stabilnosti Jugoslavije, kot bralske skupnosti, kot političnih narodov in narodnosti, kot neodvisne in neodvisne države. Z drugimi besedami, da se vzbujajo in brez strahu bojijo za dosežke uresničevanja partijske politike in Titove revolucionarne usmeritve. To zahteva od njega delavski nered in zveza komunistov. To pričakuje od njega brez izjeme vsi tisti, ki mu te dni pošiljajo če-

na svoji seji 22. maja 1975 obravnaval stališča predsedstva CK ZKS o kadrovske politiki in nalogah komunistov pri njih uresničevanju. Organizacija Zveze komunistov Sava daje k temu naslednje:

— Pri nas vseskozi uresničujemo načela kadrovske politike, pri čemer je zelo pomembna usmerjalna vloga ZK. Pri nas že nekaj let sodelujeta ZK in sindikat pri kadrovanju za odgovornejša delovna mesta in dajeta dokaj poglobljeno oceno moralno političnih kvalitete kandidatov. Zato nas te naloge niso našle nepripravljene, temveč jih moramo v vsakdanji praksi le še poglobljati. Prizadevati pa se moramo tudi, da bodo tako kadrovske politiko vodili tudi na drugih področjih in sredinah, v občini, republiki in zvezi.

Ob takem načinu dela nas integracijski procesi niso dobili nepripravljeni.

— Da bi zagotovili ustrezno število vodilnih in vodstvenih delavcev, skladno z načeli sprejete kadrovske politike, uvajamo posebno spremljanje in ustrezno strokovno in družbenopolitično usposabljanje perspektivnega kadra.

Kadrovska komisija ZK in sindikata sta v sodelovanju s KSS v letu 1974 ustrezno preverili vodilne in vodstvene delavce z vidika moralno političnih kvalitete na osnovi sprejetih kriterijev, ki so določeni v samoupravnem sporazumu delavcev v združenem delu in v programih dela teh komisij.

Podobno preverjanje na osnovi izpopolnjenih kriterijev in evidence o družbenopolitični aktivnosti, ki se vodi o posameznikih, že teče v letošnjem letu. To je stalna naloga kadrovske komisije, zveze komunistov in sindikata ter kadrovske službe.

— Zavedamo se pomembnosti dobro razvite kadrovske funkcije za uspešno poslovanje, zato je bila posvečena potrebna skrb za ustrezno strokovno zasedenost te službe.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Poleg svečanega dela pa je imela konferenca tudi delovni pomen.

Slobodan Bajc, predsednik kadrovske komisije pri svetu ZK Sava je podal referat o uresničevanju kadrovske politike. Dejal je: »Na podlagi resolucij X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS, posebno pa referata tov. Tita na X. kongresu ZKJ je dan velik poudarek uresničevanju kadrovske politike. Zato je občinski komitej ZKS Kranj

Vojo Srzentić, član IK CK ZKJ je govoril političnemu aktivu Save.

Zlate značke članom ZK

Na konferenci so svečano podelili zlate značke članom, ki so v Zvezi komunistov več kakor 25 let. Značke je podelil Franci Prislan in vsakemu posebej čestital v imenu organizacije ZK, udeleženci konference pa so jih pozdravili z aplavzom. Zlate značke ZK so dobili:

— Stanko Cej
— Jože Kocijan
— Franc Oman
— Ivan Pintar
— Ante Lipanovič
— Mirko Bedekovič
— Franc Belehar
— Lazar Bonin
— Albina Brodač

— Mirko Faganel
— Matija Gogala
— Marjan Gruden
— Ida Kus
— Marija Levstik
— Nadja Markun
— Franc Mertelj
— Antonija Seljak
— Marija Šmid
— Albina Tušek
— Jerica Zupan
— Jože Leskovec

Vsem imenovanim k dolgoletnemu partijskemu delu čestitamo tudi mi v uredništvu, v naslednji številki pa vam jih bomo predstavili v sliki in besedi.

Jože Štular

S konference ZK Sava ob 50-letnici tiskane partijske besede

Partijska beseda je bila ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

Sprejeta načela kadrovske politike se uvajajo tudi v delo kadrovskega splošnega sektorja v dislociranih skupnostih tozdov.

— V celotno kadrovanje je kot njen organski del že desetletja in več vključeno tudi izobraževanje. Posebni poudarek smo dali s tem, da je izobraževalni center samostojni tozd in da s tesnim sodelovanjem med kadrovske splošno službo in Izobraževalnim centrom lahko zagotavljamo dosti kvalitetne razvojne programe na tem področju. Skrb za kadre je nenehna tako glede uvajanja novih, usposabljanja že zaposlenih (seminarji, tečaji...) izboljševanje strokovne usposobljenosti že zaposlenih, programsko uvajanje pripravnikov ter skrb za nove kadre, preko šolanja v lastnih šolah (poklicna, srednja, tečajji in razni seminarji) in štipendiranju (72 štipendistov, od tega 5 na srednji politični šoli v Ljubljani). Komunisti pa morajo biti prvi, ki se morajo izobraževati, splošno strokovno, družbenoekonomsko ter dati podporo izvajanju začrtane kadrovske politike. Le tako bomo lahko vplivali na vse delavce samoupravljalce, da se bodo tudi izobraževali. To je namreč nujno potrebno, ker si nadaljnega razvoja samoupravljanja in večjih uspehov pri delu ne moremo predstavljati z 48 % ne kvalificiranih delavcev v naši delovni organizaciji.

— Načelo o udeležbi naših kandidatov v organih družbenega upravljanja smo zajeli v naše akte (samoupravni sporazum delavcev v združenem delu, člen 134) in jih tudi v

praksi dosledno izvajamo ter skrbimo za ponovno vključevanje, ko jim preteče mandatna doba.

— Z uvajanjem ustrezne evidence članov ZK bomo zagotovili njihovo večjo aktivnost in odpravili preobremenjenost nekaterih posameznikov.

— Primeri, ko posamezniki odklanjajo določene funkcije v raznih organih družbenega upravljanja smo dolžni posebej obravnavati in ustrezno ukrepati.

— Komunisti se moramo vsestransko prizadevati, da bomo upoštevali družbeni dogovor o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Kranj, zato, ker sta naša delovna organizacija in občinska konferenca ZKS podpisnika tega dogovora, posebno pa še, ker so vsi naši samoupravni akti, sporazumi, usklajeni z njim.

Kemiki v Zahodni Nemčiji

— Kemiki v Zah. Nemčiji — 77 % kemikov je zaposlenih v industriji in gospodarstvu, od tega 2 % v kemični industriji. Od teh dela 61 % v raziskavi in razvoju proizvodov in svetovanju kupcem, nadaljnjih 12 % dela v vodstvu kemične industrije, 89 % vseh redno bere strokovno literaturo, 56 % pa tudi publikacije, ki jim dajo pregled na širšem področju.

Osrednja proslava 50 let Komunist — Komunistov ustni časopis v Kranju

V četrtek, 26. junija 1975 je bila v dvorani kina Center v Kranju slovesnost v počastitev 50. obletnice tiskane partijske besede. Na ustnem časopisu Komunist so sodelovali tov. Franc Popit, predstavniki predsedstva CK ZKS in Črne gore, tov. Lazar Mojsov, Zdenko Mali, Vlastjo Krivokapič in sodelavci ter uredniki slovenske izdaje Komunist in Franci Zwitter, predstavnik Koroških Slovencev.

Naloge organizacije ZK v SLO

V naši delovni organizaciji je vseljudska obramba sestavni del gospodarskega načrtovanja. Pri načrtovanju oz. pri pripravi in organiziranju ljudske obrambe smo upoštevali zakonska določila in navodila oddelka za ljudsko obrambo pri Skupščini občine Kranj. Za trdnjšo osnovo smo izdelali tudi poseben pravilnik o organizaciji ljudske obrambe in vojaške tajnosti v delovni organizaciji.

S tem pravilnikom je določen način organizacije in izvajanja priprav ljudske obrambe ter v zvezi s tem naloge članov delovne organizacije, organov samoupravljanja in strokovnih služb. Priprave ljudske obrambe v tozdih se usklajujejo s pripravami občine, v kateri so posamezni tozdi locirani. Samoupravni organi, strokovni sektorji in člani delovne organizacije morajo poleg obveznosti, ki so določene z zakonom o ljudski obrambi, izvajati tudi določbe tega pravilnika.

Za izvajanje priprav ljudskega odpora skrbi in je odgovoren delavski svet delovne organizacije, prav tako pa pravilnik natančno določa pravice in dolžnosti članov delovne organizacije.

Organizacija ljudskega odpora v naši delovni organizaciji je plod dela družbenopolitičnih organizacij in strokovnih služb. Organizacija ZK sodeluje zlasti pri kadrovskih pripravah za izvolitev organov samoupravljanja za področje ljudskega odpora, prav tako pa nadalje sodeluje pri načrtovanju in izvajanju priprav ljudskega odpora.

Tudi organizacija in razvijanje učinkovite družbene samozaščite je del aktivnosti družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji. Tudi pri organiziranju družbene samozaščite je organizacija ZK vključila odgovorne strokovne službe, ki so v pravilniku o poslovnih tajnostih natančno opredelile varovanje poslovnih in vojaških tajnosti, postopek s tujimi partnerji in dolžnosti posamezne strokovne službe in posameznega odgovornega strokovnega delavca. Pri izvajanju družbene samozaščite pa tesno sodelujemo z odgovornimi oddelki za notranje zadeve in UJV v občini.

Torej, osnovna skrb organizacije ZK je, da s svojim članstvom zagotavlja izvajanje določenih sprejetih pravilnikov in da aktivno sodeluje pri izvajanju vseljudske obrambe in družbene samozaščite.

Sindikalna skupina delovne skupnosti OSS

Navadili smo se že, da pišemo, pa tudi vedno znova prebiramo članke in komentarje o delegatih in delegatskem sistemu. Mislim, da je skoraj opravičena bojazen, da bi se ponekod delegatski sistem zredcirjal predvsem na organizacijska in tehnična vprašanja. Prosim te tovarišica Zdenka, da iz prakse kaj več poveš, kaj je resnična vsebina dela delegatov, kaj spoznaš ob tem delu kot delegat?

Danes je moja osnovna naloga sodelovati v organih republike in zveze, kar je odgovorno delo. Sem delegat Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin v Zvezni skupščini, poleg tega pa imam še tri zadolžitve: sem član odbora za finance v Zboru republik in pokrajin, član skupne skupščinske komisije za volitve in imenovanja ter komisije za informiranje. Zadnji dve našeti komisiji me ne obremenjujejo preveč, saj imamo seje le enkrat mesečno (ene ali druge komisije). Odbor za finance pa je imel v času mojega delovanja 18 sej, od tega tudi nekaj v nadaljevanjih po 2 do 3 dni.

— Kakšni so postopki dela v delegatskem sistemu?

Večina zakonov je takih, da morajo zavzeti stališča predhodno vsi republiški zbori. Odbori pa so oblika dela, kjer na več sejah obravnavamo osnutke določenih zakonov, dajemo nanje pripombe, iščemo dodatne informacije. S tako zbranimi predlogi delegati vseh republik gremo nato v zvezne organe, kjer gradivo znova predlagamo. Seveda se v principu držimo načela, da razen v primerih, ko so prehodne razprave, na zveznih odborih novih predlogov ne dajemo, ampak zagovarjamo predloge in stališča, sprejeta v republikah. Zato ne sprejemamo nobene akta, za katerega nimamo soglasja republiške skupščine. Naša naloga je, da zbrana stališča predelamo ter izoblikovana vrnemo v obravnavo republikam.

— Ko pripravljen osnutek zakona pride v republiško skupščino, bi se moral zopet vrniti do zvezne skupščine, kjer zakone sprejemajo?

Predlog razmnoži in o njem morajo razpravljati delegati po posameznih delegacijah. Koliko široko organizirajo razpravo, je odvisno le od delegacij samih. Mi pa na ta način dobimo soglasje za izdajo brez pripomb, s pripombami ali pa dobimo pooblastilo za glasovanje.

V odvisnosti od značaja pripomb se zbori skupščine na zasedanju odločali o obliki soglasja.

V primeru, ko zbor skupščine ugotovi, da na osnutek določenega zakona niso bile dane pripombe, s katerimi bi morali bistveno spremeniti dani predlog, tedaj običajno pooblasti svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin, da z drugimi delegacijami usklajuje pripombe in tudi glasuje za predlog zakona.

Če je pa na določeni osnutek zakona dano večje število pripomb, če so pripombe globljega vsebinskega pomena itd., takrat se zbori skupščine na zasedanjih odločijo za soglasje k izdaji osnutka zakona, nanj dajo pripombe, o predlogu zakona pa razpravljajo ponovno po končanem usklajevanju stališč na odborih Zbora republik in pokrajin ter glasujejo o predlogu.

— S temi stališči pridete do zveznih organov. Zgodi se lahko, da ena sredina pride s predlogom, s katerim se druga ne strinja. Kaj v tem primeru?

Ob sprejemanju zakonov moramo biti soglasni. Če pa pride delegat s predlogom, s katerim se drugi ne strinjajo, morajo delegati iskati mnenje svoje skupščine, zato se sprejetja tudi zavlečejo. Če je le preveč pripomb, vrnemo raje te nazaj kot osnutke zakonov in gredo ti

— Deluješ na nivoju zveznih delegacij in delegatov. Ali je oživet način, da pridejo do teh organov pobude, npr. občin, delovnih organizacij?

Seherni delegat lahko sproži postopek za izdajo določenega zakona. Prihaja do primerov, ko vprašanja sprožijo tudi občine. Seveda pa je potrebno k slehernemu vprašanju pristopiti dosti študijsko.

Delegatu je za opravljanje njegove funkcije v pomoč institucija po-

— Kako si povezana s Savo?

Udeležujem se sej temeljnih konferenc delegacij. Tudi o vseh vprašanjih, ki se tičejo Save, gredo uradne poti preko delegatov. Sicer pa dobivam iz Save vse pomembne informacije — bodisi pismene ali neposredno v razgovorih. Za to, ker je zbiranje informacij in stališč za osebno rabo ter za širše spoznavanje problemov, nujno.

— Dobivaš ogromno gradiva za seje. Kako ga zmoreš obdelati?

Res dobivam velike količine materiala in to z različno vsebino. Predvsem se posvečam tistemu materialu, ki zadeva moje delegatsko področje. Da pa morem zajeti bistvo gradiva, moram iskati še dodatne informacije. Zato je več tudi študijskega dela in branja v skupščinski knjižnici ter prebiranja uradnih listov. Skratka, poznati je treba veliko zadev, jih preštudirati in seveda primerno uporabiti. V veliko pomoč so nam danes republiške informacije, strnjene v Poročevalcu, glasilu za delegate in delegacije. V njem so zajete najvažnejše informacije o delu zveznih in republiških organov. Dobivamo pa tudi izvlečke iz časopisov z najaktualnejšo gospodarsko politiko.

— Tito je v enem od svojih govorov rekel, da je dosti zgodaj opozoril na slabosti, ki se pojavljajo v našem gospodarstvu? Kdo in kje so tisti, ki jih je Tito opozarjal?

Lahko rečem, da je danes pristop k reševanju vseh vprašanj bolj resen kot je bil pred časom. Na vprašanja moramo dajati delegati tudi odgovore. Včasih so poslanca lahko odpravili mimogrede, sedaj pa kot delegat stojiš trdno in ne odstopaš od stališč, ker ne gre za delegata, ampak za sredino, od koder izhaja.

Človeku, ki v svojih stališčih ne bi bil značajan, pa bi morali onemogočiti opravljanje odgovornih funkcij. Seveda ne gre za odstranitev posameznika iz javnega življenja, ampak mu ne bi smeli zaupati odgovornih nalog. V reševanje teh zadev pa bi se morale vključiti tudi družbenopolitične organizacije.

— Ali je po sprejetju zakona za te kot delegata konec dela ali pa poskušaš ugotoviti, kako posamezni zakon deluje v praksi?

V glavnem so zadeve med seboj povezane. Mnoge zadeve, ki pridejo do nas, primerjamo z že izdanimi zakoni, zato se delo nikoli ne prekine. To je delo, kjer nikoli ni konca.

— Iz najinega pogovora bi sklepal, da delo delegata ne dopušča lažnosti, da zahteva veliko časa pa tudi odločnosti?

Stvarem skušam vedno priti kolikor mogoče do konca. Če vem, da imam prav, zakaj bi popustila. To daje tudi osebno zadovoljstvo nad opravljenim delom, četudi to ni v trenutku tako jasno in skristalizirano, kot je bilo morda opravljanje dela na mojem delovnem mestu v Savi. Delo je bilo takrat otipljivo in končano ob določeni uri ali ob določenem času. Mislim pa, da bi morali predvsem za odgovorna delovna mesta usposobiti še veliko ljudi za to, da bi mislili s svojo glavo in odločali o zadevah premišljeno.

J. Štular

Delegat med nami:

Zdenka Jurančič

v novo obravnavo skupščinam. Zdaj sem govorila o odboru za finance, kjer se rešujejo in urejajo skupne zadeve, ki pa so materialnega značaja, in mora dati svoje mišljenje sleherni republika in pokrajina in je to edina logična pot. Drugega načina obravnave ni.

— Kakšno je delo v odboru za finance?

Delo tega odbora je izrazito finančnega značaja. Vse, kar je vezano z materialnimi sredstvi, morajo dati soglasje republike in pokrajine. Ko dobimo material, se najprej po-

stavljajo »delegatskih vprašanj«. Dana mu je možnost da na zasedanjih postavlja določena vprašanja, ki zadevajo probleme njegove sredine, daje predloge, zahteva informacije itd. Na ta vprašanja mu morajo odgovoriti organi v primernem času in obliki.

— Mislim, da bi tudi nekatera vprašanja, ki tarejo gumarsko industrijo, morali speljati po delegatski poti. Gotovo ni pametno, da pošiljamo za reševanje naših problemov protestna pisma.

Za stvari, ki so splošnega pomena je najprimernejša pot preko republiške skupščine. Za zadeve de-

svetujemo s strokovnimi organi na ravni republike, kjer nam dajo strokovne informacije. Tam zavzamejo odbori za finance svoja stališča, ki so obvezujoča za nas zvezne delegate. Te zadeve terjajo temeljito obravnavo in usklajitve. Zato je potrebno veliko razgovorov v republikah.

lovnih organizacij, ki so delovnega značaja, kjer ne moreš neke stvari urejati z zakonsko pobudo, pa je najprimernejše združenje, ki sprejema in rešuje te zadeve, Gospodarska zbornica. Morali pa bi delovne zbornice bolj približati delovnim organizacijam.

Obiskali smo mešalnico v TOZD-u polizdelkov TAP

Vsi za enega, eden za vse!

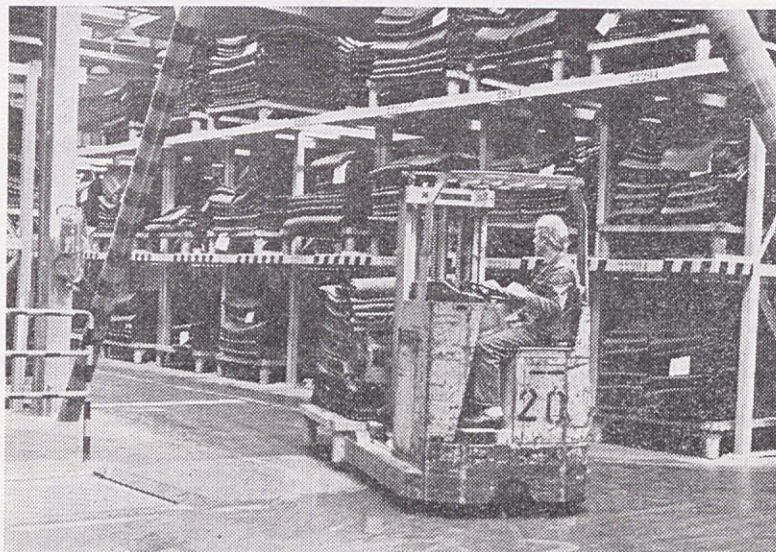
Že pred časom smo se odločili, da obiščemo in vam podrobneje predstavimo tozid Polizdelki v TAP. V uredništvu smo prepričani, da vas bo zanimalo kako delajo, kakšna je kvaliteta njihovega dela in kakšne probleme imajo pri delu.

Tokrat smo vam pripravili informacijo o oddelku mešalnice, v katerem je zaposlenih šestdeset delavcev v treh izmenah. Na najzahtevnejših delovnih mestih delajo poklicni gumarji, vseh je šest, trije pa so se prekalificirali in postali gumarji. Ostali na teh zahtevnih delovnih mestih pa so delavci z dolгим delovnim stažem na podobnih delovnih mestih oziroma napravah.

V oddelku mešalnice tozida Polizdelkov TAP sem se pogovarjal z delovodjem tov. Tonijem Horvatom.

Kakšni podatki pa so na karticah in kako poteka delo na obeh linijah?

Kartica vsebuje zahtevek po sajah in olju, vpisan je mešalni predpis ter delovanje stroja (mikserja). Na liniji predzmesi zmešana zmes po transporterju potuje v ekstrudor (stroj za homogeniziranje zmesi) z dvovaljno glavo. Tu stroj zmes splošči v ploščo. Od tu gre po dvignem transporterju v omakalno kad, iz nje pa preko verižnega transporterja v hladilno linijo, ki zmes ohladi na temperaturo okolja. Wig-Wag naprava na koncu linije pa pobere zmes iz hladilne linije in jo naloži približno 1500 kg na paletu. Pri tem moram povedati še to, da je ekstrudor avtomatsko »uglašen« na

Zmesi in predzmesi so vskladiščene in dostopne ob vsakem trenutku

banja, hladilna linija in wig-wag naprava sestavljajo zaključeno avtomatsko linijo, ki se krmili po potrebi.

Kakšne so prednosti nove mešalnice v primerjavi s prejšnjo?

Prednost nove mešalnice je predvsem v tem, da delavci nimajo več toliko fizičnega dela. Seveda pa morajo popolnoma obvladati upravljanje sistema krmiljenja (mikserja in vseh spremljajočih strojev ter naprav).

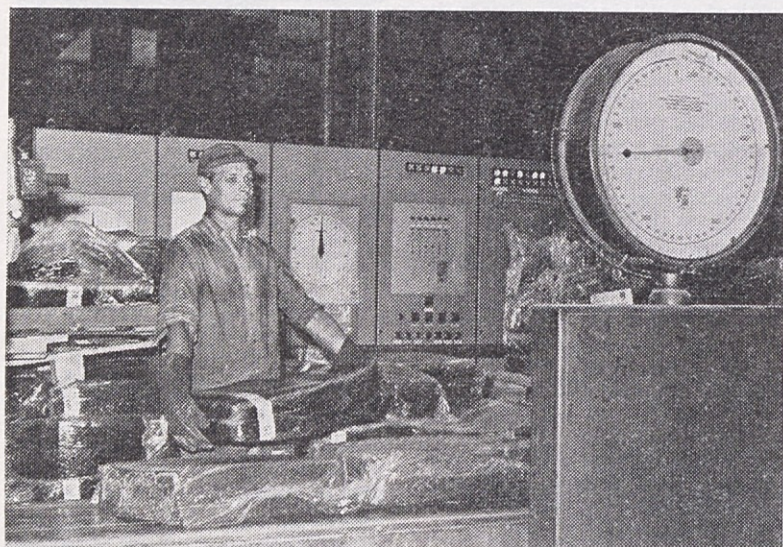
Kaj pa, če bi avtomatika zatajila?

Če zataji avtomatika, se mora vključiti ročni sistem krmiljenja. To zahteva veliko zbranost in popoln nadzor nad napravami. Res je, da so zatajitve avtomatike minimalne, zato pa so lahko posledice ob more-

let. Več kot polovica je mladih. Primerov nerazumevanja in nestrpnosti ne poznamo in predstavljajo zgled bratstva in enotnosti. To dokazujejo tudi rezultati dela in odnosov vsakega posameznika do dela in discipline. Ob tem lahko povem tudi, da je kar 20 % naših delavcev članov ZK. Skoraj vsi so zelo aktivni tudi v ostalih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Ali so tudi pri vas problemi zaradi fluktuacije?

V novi mešalnici delamo že drugo leto in vsi, ki so prišli v oddelk so šli skozi fazo temeljitih priprav za sprejem odgovornih nalog, tako pri strojih kot tudi pri vseh spremembah, ki jih narekuje tehnološka in delovna disciplina. V tem oddelku je odstranjen način dela »na ho-

Jože Puhan je eden od pionirjev nove mešalnice v tozid Polizdelki TAP

Na vprašanje, koliko naredi in kako poteka delo v oddelku, mi je odgovoril:

»V treh izmenah naredimo 90 — 95 ton končnih zmesi s pripadajočimi predzmesmi in beči (masticirani kavčukz dodatki saj in olja). Linije so avtomatske (avtomatsko doziranje) in tehtajo saje, olje, elastomere, predzmesi ali beče. Drobne kemikalije dodajamo na dozirni transport ročno. Tudi mikser je avtomatski. Cela linija je vodena preko luknjane kartice (elektronsko).

tempo mikserja, prav tako pa vse spremljajoče naprave.

Kakšni so pogoji dela?

Pogoji na liniji dva so ostrejši, dela se pri temperaturi 150° C. Na liniji ena (linija končnih zmesi) pa se dela pri doknečevanju zmesi in je največja temperatura 110° C. Pri liniji ena je še ta posebnost, da mikser dela avtomatsko, je brez ekstrudorja. Zamenjala sta ga dva dvovalčnika, ki imata nalogo homogenizirati in ohlajati zmesi. Omakalna

Natančno tehtanje, avtomatsko doziranje, vse se napravi z minimalnim fizičnim naporom

bitnih napakah večje, če delavec ne bi bil prisoten in če ne bi refleksno reagiral.

Kakšne so prednosti avtomatskega doziranja saj in olja?

Velike. Predvsem je večja natančnost izpolnjevanja predpisanih zahtev, manjše so izgube saj in olja. Seveda pa je večja tudi čistoča prostorov in delovnih mest.

Kako pa mladi v oddelku?

Oddelk mešalnice predstavlja Jugoslavijo v malem, saj so tukaj zaposleni delavci iz vseh bratskih republik. Strukturno je to zelo mlada enota, saj je poprečna starost 26

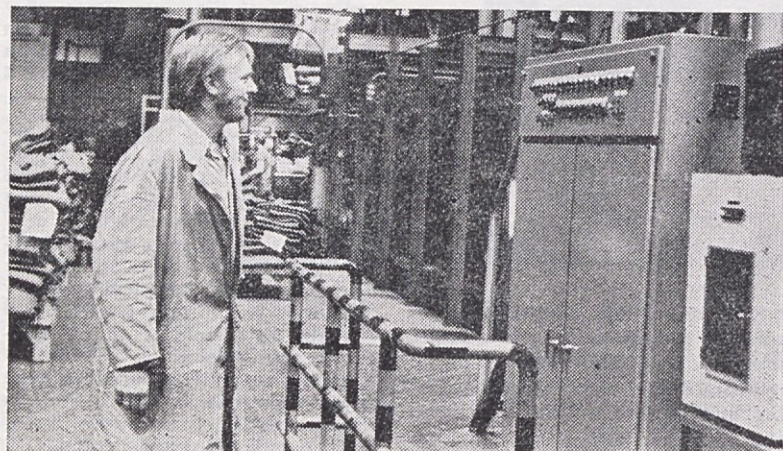
ruk« — pa pol ure nič. Delo poteka nepretrgano in praktično, ni časa niti za cigareto.

Skoraj bi pozabil: Kako pa je s kvaliteto?

Kvaliteta proizvodnje je praktično 100 %. Zgodi se, da sta ena ali dve zmesi »zaprti«. Pa še to popravimo. Le redko pa se zgodi, da nam jo kakšna zmes 100 % zagode in je neuporabna.

Toliko za zdaj. Upam, da ste vsaj nekaj zvedeli o tem novem, modernem oddelku, kjer pridno delajo in se trudijo, da bi svoje naloge in programe dela kar najbolje izpolnili.

Lado Mrz

Toni Horvat, delovodja mešalnice pri vsakodnevem obhodu v oddelku

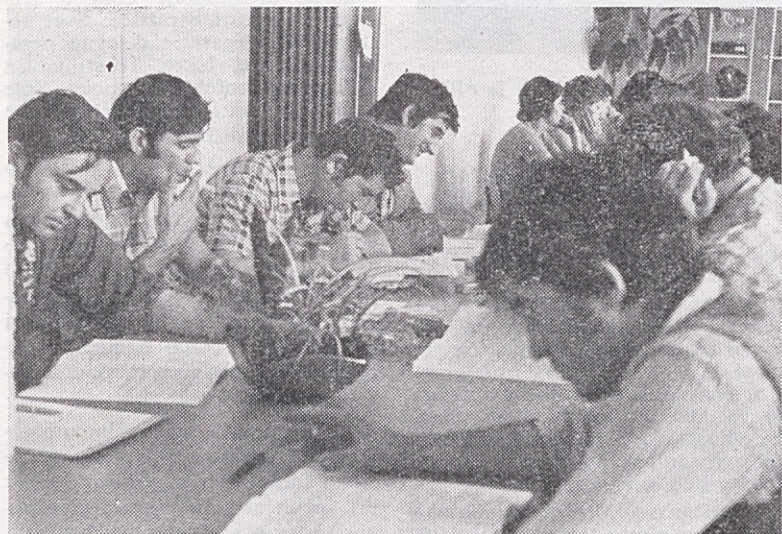
Ocena dela mladine v Savi

Za organizacijo ZSM v obdobju, ko so sklepi IX kongresa ZSMS in ZSMJ in njih uresničevanje težka naloga za mladino vse Jugoslavije, ni lahkega dela.

Nihanje aktivnosti mladih v prejšnjem obdobju in za organiziranost, kakršna je obstajala pred kongresoma, niso dali možnosti, da bi mladina obvezala sebe in druge, pa naj si bo DPO ali vodstveni kader v pod-

pak določal tudi nosilce nalog in čas izpolnjevanja.

Organizacija ZSM Sava združuje 27 osnovnih organizacij, od teh 18 na lokaciji Kranja in 9 v dislociranih stozidih. Treba je bilo preurediti oziroma prilagoditi akcijske programe tudi za teh 9 osnovnih organizacij. Akcijski program je jasno začrtal smeri delovanja mladih. Poleg športnih tekmovanj, izletov in

Mladi sodelujejo na vseh razpravah.

jetju, za večje akcije širokega po-proslav, kar je bilo dosedaj glavno mena.

Dokumenti 9. kongresa ZSMS in ZSMJ ter nova organiziranost ZSM nam v cilju čim tesnejšega povezovanja ter koordinacije aktivnosti osnovnih organizacij ZSM v skupnostih tozd, tozd, OSS in enotnega povezovanja v organizacijo ZSM Sava, dajejo veliko možnosti za delo na vseh področjih, da se kot enakopravna fronta mladih uveljavimo z delom in teoretičnim usposabljanjem v delovni organizaciji in izven nje. Z letošnjo konferenco organizacije ZSM Sava smo v januarju sprejeli sklep o organiziranosti in delovanju članov organizacije ZSM v delovni organizaciji Sava. Kranj. V sklep o organiziranju so bile vnešene vse novosti, katere sta prinesla kongresa ZSMS in ZSMJ. Sprejeli smo akcijski program, edinstven v kranjski občini, kateri je ne samo vseboval naloge organizacije, am-

Potrebno se je vprašati, kako izpolnjujemo naloge, zadane s sprejetim akcijskim programom. Prepričani smo, da bomo vseh 50 točk oziroma nalog izpolnili, izpolnili smo že marsikatero nalogo, katere niso bile z njim začrtane, vendar pa z vsemi še zdaleč ne moremo biti zadovoljni. Naloge se vse preveč rešujejo na nivoju organizacije podjetja, vse manj pa prodirajo do 00 po tozdih, čeprav je mišljeno in edino pravilno, naj bodo mladi po tozdih tisti, kateri zaznavajo probleme, predlagatelji akcij itd.

Razlogov za pasivnost delovanja mladih po tozdih je sigurno več, vsi niso znani, kajti v nasprotnem primeru bi se jih začelo reševati.

Kje se začne pot pripadnosti organizaciji, pa naj bo to ZSM ali OS in ZKJ? Kje se dobijo prve smernice? Delovno mesto in okolje je tisto, katero nam neposredno kuje ali odvrača mlade sposobne ljudi. Vpliv sodelavcev, predpostavljenih je prvi plus ali minus na delovčvo zainteresiranost. Ko človek vstopi v nezainteresirano ali celo gnilo sredino, marsikdaj kljub svoji volji propade, se preda sredini. Odgovornost boljšega in resnejšega prikaza pomembnosti vloge zdravega samoupravljalca nosijo predvsem tisti, kateri človeka sprejmejo in so jim prvi stebri opore v novem okolju.

Zavedati pa se moramo, da moramo te stebre imeti okovane z zavestjo, da morajo vodilni in vodstveni delavci biti pravilno usmerjeni in zdravo prenašati mladini cilje naše samoupravne socialistične ureditve.

Žal pa moramo priznati, da ni povsod tako, kakor želimo. Vse premalo živimo z delovno organizacijo poleg delovnih dolžnosti, ki se ne zavedamo, da smo kot vodilni in vodstveni delavci soodgovorni za morebitno nezdravo vzdušje med ljudmi.

Ena glavnih nalog mladih, predvsem pa mladih komunistov je sprejeti medse, to je v ZK čimveč mladih, pravilno usmerjenih mladincev in mladink. Vendar ne sme nam biti cilj samo velika številka, ampak moramo gledati tudi na kvaliteto le-teh, kajti po številu postajati močni ni vse, važna je predvsem moralna moč, pripadnost in resnična borba slehernega v vrstah ZK za pravilno uresničevanje samoupravnega socializma. Vsak kandidat za sprejete v vrste ZK, pa naj si bo iz vrst starejših članov delovne organizacije, posebno pa še mladinec, mora iti skozi vrsto preizkušenj, preden lahko postane član ZK.

Mladi poskušamo dajati svoj delež k kvaliteti dela, pa naj si bo to v ZK, OS ali v samoupravnih organih, vendar mi se že kalimo, potrebna nam je pomoč pri usmerjanju, akcijah in vsemu našemu delu. To pa pričakujemo od izkušenih aktivistov ZK in OS, pa tudi v odločnejši zahtevi vodilnih in vodstvenih delavcev po kvalitetnejšem delu, boljši delovni in tehnološki disciplini.

9. kongres ZSMS nam je prinesel veliko novost. Člani organizacije ZSM ne bomo več vsi od 13. do 27. leta starosti, ampak samo tisti, kateri bodo prevzeli nase odgovornost delati tako, kot je naše delo začrtal statut in resolucija IX kongresa. Naša želja je pridobiti čimveč mladih in s tem hitreje in bolje ustvarjati zdrav duh med mladimi v delovni organizaciji. Zavedati pa se moramo, da je mladih 1/3 vseh zaposlenih in v svojem mladostnem poletu zavzemamo pomembno vlogo v graditvi prave Jugoslavije, da so v naših vrstah zastopani vsi narodi SFRJ, da s tem kresimo bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. S svojimi sprejetimi dokumenti smo stopili na pot, katero hodi ZK, vidimo nekoga pred seboj, ki nam utira pot, zato je naloga vseh članov ZK, posebno pa še mladih komunistov, da to pot osvetlimo in razširimo za čim več mladine.

Programi, katere si DPO zadajamo, so dokaj konkretni, vendar so marsikdaj preveč enostarnski, pa čeprav so nam cilji isti, zato smo prepričani, da bi lahko izhajali iz enotnih idejnih programov, pa tudi akcijskih, razen v primerih speci-

fičnih za to ali ono organizacijo. Smatramo, da bi le na podlagi enotnih idejnih programov učvrstili korak enotne fronte vseh delovnih ljudi k uresničevanju zadanih nalog v cilju izgradnje samoupravne socialistične družbe.

V letošnjem letu notranja aktivnost mladih v OO temelji predvsem na številnih delovnih akcijah. Skoraj vsaka OO po tozdih je organizirala čiščenje delovnega okolja. S tem pa se poleg volje do dela utrjuje tudi pripadnost tozdu in hkrati delovni organizaciji. Spoznavanje in krepitev prijateljstva na delovnih akcijah se sigurno prenašajo na delovna mesta, vpliva na homogenost mladih v tozdu in s tem se krepko zavračajo negativna mišljenja o mladini.

Take vrste akcije je treba podpreti tudi finančno, vendar smatramo, da je to najboljše naložen denar, kakor tudi sofinanciranje raznih športnih tekmovanj v organizaciji osnovnih organizacij po tozdih.

Stremimo za življenjem mladih v sredinah, kjer živijo in delajo, in take oblike zblíževanja so velikega pomena, vendar pa na tem ne smemo ostati.

Zainteresirati moramo mlade tudi za delo v tozdu, za kvaliteto, za disciplino na delovnem mestu, začutiti morajo pravo pripadnost kolektivu ter videti svojo vlogo na končni prihranek oz. ostanek dohodka tozda in delovne organizacije.

Moralni vpliv na mladega človeka je velikega pomena, sigurni smo, da bo iskrena pohvala ali kritika na pravem mestu pozitivno vplivala na slehernega, ne smemo pa ustvarjati konfliktov ali celo sle po maščevanju.

Zastopanost mladih v samoupravnih organih je zadovoljiva, vendar se moramo vprašati po kvaliteti opravljanja dela, oz. poznavanju razmer v delovni organizaciji ali tozdu, da lažje odločamo.

Mogoče bi bili pozitivni, tečaji za mlade samoupravljalce, pa to ne samo dan ali dva, ampak mesec dni, da dobro spoznajo razmere in svojo vlogo.

MLADINA V ŠTEVILKAH

V Jugoslaviji je 25 odstotkov mladih. Kaj delajo, kje živijo, koliko jih študira in koliko jih išče zaposlitev, koliko jih je v vrstah ZK in kakšen je odstotek v delegacijah oz. koliko delegatov je iz vrst mladine. Vsi odgovori na postavljena vprašanja so v tem kratkem sestavku.

Od skupnega števila prebivalcev Jugoslavije je mladine 25 odstotkov.

Več kot 936.244 mladih ljudi ustvarja svoj dohodek v družbenem sektorju.

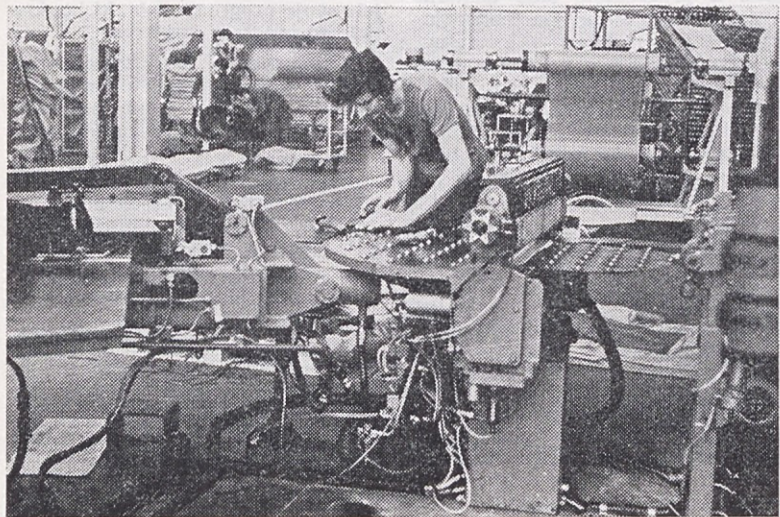
Nad milijon 770 tisoč mladih živi in dela na vasi.

Šole obiskuje okoli 1.100.000 mladih, redno pa študira 218.318 mladincev in deklet.

Okoli 352.397 mladih ljudi dela v tujini (več kot polovica naših delavcev na začasnem delu v tujini), nad 258.000 mladincev in mladink pa išče zaposlitev.

Vsak četrti član ZK je mladinec (od skupnega števila članov ZK v letu 1973 je bilo nad 24 odstotkov mladih).

Od skupnih 819.550 delegatov, izvoljenih v 55.940 delegacij, je petina mladih.

Nalog se moramo lotiti vsi, da bodo rezultati boljši

Ustanovitev Sveta ZSM v SOZD-u Polikem

Na pobudo koordinacijskega odbora sindikata sozda Polikem je bil 5. 6. 1975 sklican sestanek predstavnikov oziroma predstavnikov organizacij ZSM v sozdu Polikem.

Na pobudo koordinacijskega odbora sindikata sozda Polikem je bil 5. 6. 1975 sklican sestanek predstavnikov oziroma predstavnikov organizacij ZSM v sozdu Polikem.

Namen tega sestanka je bila ponovna ustanovitev koordinacijskega telesa, čigar naloga bi bila povezati organizacije ZSM v sozdu Polikem in jih združiti v večjih akcijah.

Enak sestanek je bil že pred enim letom, vendar večjih rezultatov ni bilo zaslediti.

S tem ponovnim sestankom pa smo se zavezali, da podobnih napak ne sme več biti. Sprejeli smo sklep, da se to koordinacijsko telo imenuje svet konferenc osnovnih organizacij ZSM v sozdu Polikem. Za predsednika sveta je bil izvoljen tov. Borut Nastran iz Donita, za podpredsednika sveta pa tov. Milan Čufer iz Save. Svet naj bi imel poleg omenjenih tovarišev še po enega predstavnika iz vsake konference osnovne organizacije ZSM v delovni organizaciji.

Na seji smo se dogovorili, da morajo vsi predsedniki osnovnih organizacij ZSM poslati svoje programe dela predsedniku za izdelavo poslovnika in programa sveta konference osnovne organizacije ZSM v sozdu Polikem.

Izdelani poslovnik in program bo sta dana v razpravo po osnovnih organizacijah ZSM v delovne organizacije, tako da bo na način dela sveta znan mladim, da bo udeležba na skupnih akcijah in zainteresiranost čim večja.

vest — vest — vest

General Motors menja modele

— Predsednik General Motorsa Tom Marfi je izjavil, da bo ta največji svetovni proizvajalec avtomobilov sedanjo začasno pocenitev devet modelov manjših avtomobilov (od 200 do 500 dolarjev) spremenil v trajno (v mejah od 104 do 13 dolarjev). To bo dosegel predvsem z izmenjavo dosedanj standardne opreme (npr.: radialnih gum). V General Motorsu so tudi pričeli s programom, ki bo stal več milijard dolarjev, in sicer z izmenjavo v konstrukciji vseh avtomobilov, ki jih proizvajajo. Avtomobili bi na ta način postali lažji, manjši in cenejši. Po besedah predsednika General Motorsa to ni običajen program. To je najboljše, najambicioznejši, najdalekosežnejši in najdražji program v zgodovini avtomobilске industrije.

V Savi je veliko mladih, ki jim ni vseeno, kako delajo in kakšen je njihov odnos do discipline.

Seja koordinacijskega odbora

V času, ko je v Nišu potekala 9. gumijada, se je v prostorih sindikata v Nišu sestal koordinacijski odbor za sodelovanje mladine gumarske industrije Jugoslavije.

Na sestanku so bili skoraj vsi predstavniki organizacij ZSM delovnih organizacij 126 veje. Kljub prizadevanju predsednika in sekretarja koordinacijskega odbora, kljub predhodnim posredovanjem, pa sestanek ni uspel tako, kot je bilo pričakovati.

Člani koordinacijskega odbora so prišli na sestanek nepripravljeni za zrelo in konkretno diskusijo, tako da so na sestanku zopet govorili po-

splošno, brez stvarnih predlogov in želja za skupne akcije.

Občutek, da so nezainteresirani za delo koordinacijskega odbora oziroma izvajanje dogovorov, me ni varal.

S tem nikakor ne mislim reči, da so za delo odgovorni samo člani koordinacijskega odbora in njihovo vodstvo, ampak so to organizacije ZSM v delovnih organizacijah.

Prepričan sem, da je marsikatera kritika na mestu, vemo, da kritiziramo sami sebe, da se pa lahko vprašamo, kdaj bo boljše, kdaj bomo enotni in ne gledali na lastne interese.

Sindikata — fronta vseh organiziranih socialističnih sil

Delavci se prostovoljno združujemo v sindikatu kot najširši razredni, družbenopolitični in akcijski sili delavskega razreda, da bi organizirano uresničevali svoje razredne interese.

Svojo programsko usmerjenost in družbenopolitično aktivnost sindikat gradi na ustavi, na programu in programskih dokumentih zveze komunistov Jugoslavije, Zveze sindikatov Jugoslavije in na sklepih kongresov sindikata.

Spremembe v družbenoekonomskem in političnem sistemu, opredeljene z ustavo in sklepi 10. kongresa ZKJ terjajo v skladu s sklepi 7. kongresa ZSJ in 8. kongresa ZSS nadaljni razvoj delovanja in organiziranosti sindikata.

Glede na integracijska gibanja in ustanavljanje novih temeljnih organizacij združenega dela se je tudi

sindikatu temu ustrezno organiziral in ob koncu lanskega leta ustanovil 25 osnovnih organizacij sindikata. Prav tako pa so v vseh OOS potekali ustanovni občni zbori, na katerih so ustanovili 85 sindikalnih skupin, ki so neposredna vez z vodstvom osnovne organizacije sindikata in osnovna oblika dejavnosti sindikata v toz.

Sindikalna konferenca, ki je bila v mesecu februarju, je sprejela zelo obširen program dela, ki je bil dopolnjen z zaključki in so ga sprejele vse osnovne organizacije sindikata. S programom smo usmerili svoje delovanje na vsa področja življenjskih in delovnih interesov, članstva in na vse ravni samouprave in družbenopolitične organiziranosti po načelu: nič, kar je pomembnega za delavca v združenem delu in družbeni reprodukciji, brez sindikata. Pri tem gre zlasti za naslednja področja:

- nadaljni razvoj samoupravljanja, gospodarjenja in produktivnost dela,
- razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke,
- delo samoupravne delavske kontrole,
- družbena prehrana,
- stanovanjsko gospodarstvo,
- zdravstveno in tehnično varstvo,
- oddih in rekreacija delavcev,
- kultura in izobraževanje,
- organiziranost in kadrovska politika,

Ustanovitev Sveta ZSM v KS Stražišče

Za večjo povezavo mladih, ki živijo v krajevni skupnosti, in zbliževanje krajevne skupnosti in delovnih organizacij, katere so locirane v krajevni skupnosti Stražišče, smo se odločili za ustanovitev osnovne organizacije ZSM v krajevni skupnosti Stražišče. Svet sestavljajo delegati iz delovne organizacije Save, Iskre, Tekstilindusa in Triglav konfekcije, osnovne šole Lucijan Seljak in mladi iz krajevne skupnosti Stražišče.

Ne smemo pozabiti, da se tudi v krajevni skupnosti marsikaj dogaja, ne smemo s svojim delovanjem biti usmerjeni predvsem na delovne organizacije, ampak moramo živeti tudi s krajem, kjer živimo, spoznavati probleme krajevne skupnosti in jim biti v trdno pomoč pri izgradnji in v boju za dobrine svojega kraja.

Mladi smo se s tem načinom organiziranja močno utrdili, saj enotno lahko nastopimo v velikem številu pri večjih akcijah v krajevni skupnosti, damo svoj glas pri urejanju in izboljšanju življenjskih pogojev v krajevni skupnosti.

Milan Čufer

— sodelovanje z drugimi sindikalnimi organizacijami.

O programu dela je razpravljala strokovni kolegij delovne organizacije in zadolžil vsa vodstva stozd, tozdi vse strokovne sektorje, da za naloge, ki so v njihovi pristojnosti pripravijo svoje programe opredeljene z roki in nosilci.

Na osnovi programov dela, ki ga je sprejela konferenca, je tudi predstvo konference sprejelo svoj letni načrt dela, opredeljen z roki in nosilci nalog. Prav tako pa so tudi vse osnovne organizacije sprejele svoje programe dela, ki konkretizirajo program konference.

Nekatere akcije so v teku, večina pa je rokovo vezana v drugo polletje in se bo k reševanju nalog pristopilo po kolektivnem dopustu.

Posamezne točke programa, kot seminar za vodstvo sindikata, zagotovitev najnižjega OD za normalno delo 2.000,00 din, pristopev k izdelavi projekta za izgradnjo objekta družbene prehrane in nekatere manjše, pa so že izvršene.

— Aktivnost v osnovnih organizacijah še ni zadovoljliva. Vzroki za to so razumljivi in bo potrebno spremeniti miselnost, da bodo iniciative in zahteve prihajale iz osnovnih organizacij, ne pa obratno.

— Sodelovanju oziroma koordinaciji sindikalnega dela med Savo — locirano v Kranju in pripojenimi organizacijami bo moralo predstvo posvetiti večjo pozornost.

Gradnja...

V prejšnji številki je bila objavljena širša informacija o nadaljevanju gradnje šol in vrtcev in tedaj smo tudi obljubili nadaljevanje za to številko. Ker pa sodimo, da bi bila informacija predolga, če bi navajali podrobnejši program, zato smo iz poročila Občinske skupščine Kranj povzeli le še izračun, koliko denarja bi bilo potrebno in od kod ga dobiti.

Zamisel finančne konstrukcije

Program je ovrednoten na osnovi predvidenih cen v letu 1976, kar naj poveča realnost posameznih ocen.

	znesek v milijonih	strukturni delež %
OSNOVNE ŠOLE:		
Planina	51	
Primskovo	11	
Skupaj osnovne šole	62	44,3
VRTCI:		
Planina	8	
Preddvor	6	
Skupaj vrtci	14	10
REKREATIVNI OBJEKTI:		
drsalisce	19	
strelisce	7	
rekreativni objekti v KS	8	
Skupaj rekreativni objekti	34	24,3
ZA SREDNJE ŠOLE	15	10,7
ZA KRAJEVNE SKUPNOSTI posebni program	15	10,7
SKUPAJ	140	100,0

Zbrana sredstva se za posamezne skupine objektov porabijo v petletnem obdobju le do višine strukturnega deleža.

Viri financiranja

Ocenjujemo, da bo moč zbrati z 1 % prispevkom iz neto osebnega dohodka letno približno 10 milj. din, kar bi zneslo v petih letih 50 milj. din.

Temeljne organizacije bi prispevale 1 % od bruto osebnega dohodka, kar bi letno znašalo približno 18 milj. din, oziroma v petih letih 90 milj. din.

Torej lahko računamo, da bomo v petih letih zbrali skupaj 140 milj. din, kar bi zadoščalo za pokritje celotnega programa kot tudi za morebitne podražitve.

Otvoritev prizidka k osnovni šoli Lucijan Seljak

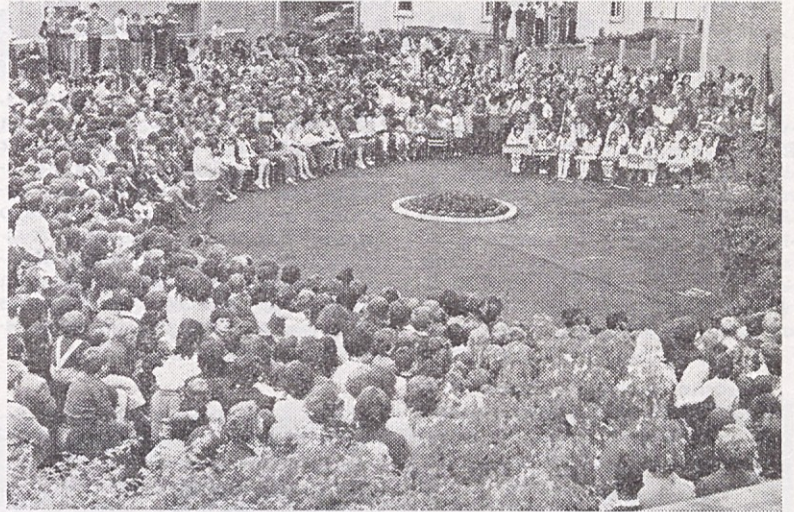
Prebivalci krajevne skupnosti Stražišče vsako leto 21. junija praznujejo svoj krajevni praznik. Tega dne pred 32. leti so Nemci preselili iz Stražišča 40 zavednih družin v razna taborišča v Nemčiji. Prebivalci ožje in širše okolice je ta zločin zelo prizadel, zato so se še bolj povezali z Osvobodilno fronto.

Letošnja osrednja slovesnost v počastitev tega praznika je bila pred osnovno šolo Lucijan Seljak. V prisotnosti velikega števila občanov krajevne skupnosti in ugled-

nih gostov, med katerimi so bili: tov. Edvard Kardelj, član predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije z ženo Pepco, tov. Vinko Hafner, član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, tov. Tone Volčič, predsednik Skupščine občine Kranj, tov. Judita Rakovec, podpredsednik Skupščine občine Kranj, tov. Franc Šifkovič, predsednik izvršnega sveta občine Kranj, tov. Slavko Malgaj, predsednik občinske konference SZDL Kranj in svojci pred leti preminulega ravnatelja

Med gosti ob slovesni otvoritvi prizidka osnovne šole Lucijan Seljak je bil tov. Edvard Kardelj s soprogo Pepco, tov. Vinko Hafner, tov. Judita Rakovec in drugi

Ob otvoritvi se je zbralo lepo število občanov in mladine in s tem lepo proslavilo svoj krajevni praznik

te šole, so izročili svojemu namenu nov prizidek k tej osnovni šoli.

V pozdravnem govoru se je učenka Maja Gogala najtopleje zahvalila vsem delovnim ljudem, ki prostovoljno in zavestno namenjaajo del svojega osebnega dohodka za lepši, varnejši in hitrejši napredek mladih. Poudarila je, da bo ta prizidek drugi dom za učence in učence okolisa, ki sega od Jamnika, Stražišča, Podreče, Zabnice preko Planice do Javornika.

Predsednik krajevne konference Socialistične zveze delovnega ljud-

ljak, ki ga danes odpiramo, je eden izmed treh objektov, ki bodo dani v uporabo v tem in v prihodnjem mesecu in ki pomenijo zadnjo etapo v gradnji osnovnih šol in vrtcev v kranjski občini po programu, ki je bil sprejet na 2. referendumu v maju 1970. Delovni ljudje kranjske občine na ta način uspešno zaključujejo 10-letno razdobje organizirane gradnje prostorov za vzgojo in izobraževanje učencev in predšolskih otrok. Ko je govoril o vzrokih, ki so pogojili načrtno reševanje te problematike, je tov. Sušnik

Pionirji osnovne šole Lucijan Seljak so pripravili prisrčen kulturni program ob otvoritvi prizidka

stva Stražišče tov. Marjan Skok je v svojem govoru orisal prispevek občanov te krajevne skupnosti v borbi proti okupatorju in njegovim pomagačem. Spomnil se je žrtev, ki so padle za našo lepšo in srečnejšo prihodnost. V drugem delu svojega govora se je dotaknil zavesti občanov za reševanje skupnih potreb krajevnih skupnosti, občine in širše skupnosti. Poudaril je, da so občani že do sedaj pokazali veliko mero solidarnosti za reševanje skupnih nalog in izrazil prepričanje, da bo tako tudi v bodoče.

Tov. Janez Sušnik, predsednik koordinacijskega odbora za gradnjo šol in vrtcev, je govoril o poteku in uspehih dosedanje gradnje na tem področju. Med drugim je dejal: »Prizidek osnovne šole Lucijan Se-

dejal: »Hiter gospodarski razvoj Kranja, naraščanje števila prebivalstva, zlasti v mestu in v drugih vodilnih naseljih v občini, nova razširjena funkcija šole, podaljšano bivanje, varstvo, dopolnilno in dodatno delo z učenci je zahtevalo tudi nove prostore v osnovnih šolah in vrtcih.«

»Izhajajoč iz teh dejstev so bili izoblikovani predlogi graditve osnovnih šol in vrtcev. Želja in resničnih potreb je bilo veliko in o vseh so razpravljali na nivoju občine, krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela. Po bogatih javnih razpravah so se ljudje zavestno odločili z DA za samopr-spevek. Rezultati so več kot vidni, zgrajenega je bilo toliko novega,

(Nadaljevanje na 17. strani)

UVOD

Razvojno moč delovne organizacije ocenjujemo z njeno sposobnostjo, kako se odziva razmeram na tržišču in da preseneča z novostmi.

Tako bodo vsa razvojna dogajanja znotraj delovne organizacije združena v novih proizvodih, ki jih često spremljajo tudi nove tehnologije.

Nov proizvod je lahko:

- nov za delovno organizacijo,
- nov za državo ali
- nov za svet.

Osvojitev novega proizvoda je celovita zadeva, ki mora biti osvetljena z različnih strani, npr.: inženirske, sociološke, ekonomske, organizacijske itd., pri čemer je naš oddelek nosilec inženirskega pristopa.

Zdaj je v oddelku zaposlenih sedem sodelavcev, od tega en vršilec dolžnosti vodje oddelka, dva razvojna tehnologa, trije stažisti in en tehnik.

Naloge oddelka v širšem obsegu razdelimo:

- na naloge, ki optimizirajo obstoječe stanje,
- na naloge, ki omogočajo optimalno realizacijo razvojnih programov ter
- na razvojne in raziskovalne naloge.

Optimizacija obstoječega stanja

Naša delovna organizacija združuje sedem proizvodnih skupnosti tozdog, med katerimi prihaja tudi do prepletanja proizvodnih programov.

Naš oddelek je nosilec predlogov za kar najbolj optimalno proizvodnjo na nivoju delovne organizacije, ki sloni na optimalnem izkoriščanju kapacitet ter standardizaciji tehnologij.

Optimalna realizacija razvojnih programov

Odelek je po vlogi zadolžen za inženirski delež priprave razvojnih programov, kajti temelji na predinvesticijskih študijah, ki morajo izhajati iz interesov nosilca planiranja tozdog.

Oddelek nastopa še kot usklajevalac izdelave strokovnega predloga za določitev optimalne lokacije pri realizaciji posameznih razvojnih projektov, pri čemer bo prednost realizacije razvojnih programov podrejena razmeram na tržišču in širšim družbenim interesom.

Razvojne in raziskovalne naloge

Med proizvodi in tehnologijami veljajo naslednje zveze:

- nov proizvod po obstoječi tehnologiji,
- obstoječ proizvod po novi tehnologiji in
- nov proizvod po novi tehnologiji.

Kakor so novi proizvodi (izdelki) po obstoječih tehnologijah domena tehnoloških priprav proizvodnje, ki razpolagajo z vsemi možnostmi (konstrukcija, tehnologija, oprema), je področje tehnične osvojitve novega proizvoda po novi tehnologiji ena najpomembnejših nalog našega oddelka.

Razvojne naloge, pri katerih predvidevamo izdelavo obstoječega proizvoda po novi tehnologiji, razme-

jujemo po dogovoru med tehnološkimi pripravami proizvodnje in našim oddelkom glede na vsebino, razmere in možnosti.

Raziskovalne naloge so predhodnica ali pa spremljevalka razvoja novih proizvodov in tehnologij; z njimi se naš oddelek vključuje v raziskovalni potencial slovenske kemične industrije, in sicer preko sozoda Polikem z Raziskovalno skupnostjo Slovenije oz. skladom Borisa Kidriča, ki trenutno sofinancira realizacijo štiriletno raziskovalne naloge: Raziskava tekočih in prašnatih polimerov.

tehnične službe 9. 1. 1975 in poudarjeno na sindikalni konferenci delovne organizacije.

Cilji razvoja oddelka

Cilji razvoja našega oddelka izhajajo iz ustavnih določil in družbenih ciljev, ki se izražajo v kar najbolj racionalnem združevanju in izkoriščanju sredstev, prilaganju specifičnim razmeram, nepretrganem raziskovalnem delu s poudarkom na procesni tehniki, kar pomeni:

— prizadevati se za poudarjeno vlogo razvojno-tehničnega instituta v naši delovni organizaciji in uveljavitev instituta navzven;

— trajno vzpodbujati delo na razvojnih programih in raziskovalnih nalogah;

— prizadevati se za izgraditev in opremljenost procesnega raziskovalnega laboratorija v okviru centralnega laboratorija;

— tesno sodelovati s sozdom Polikem, Raziskovalno skupnostjo Slovenije in z raziskovalnimi instituti;

— permanentno se izobraževati na strokovnem področju, pa tudi mejnih področjih;

— prizadevati se za dvig raziskovalnega potenciala in pospeševati publiciteto razvojnega in raziskovalnega dela.

Problematika oddelka

Problematika oddelka je posledica razlik med cilji in dejanskim stanjem, pri čemer se moramo zavedati, da definicije ciljev niso dokončne, ampak se z razvojem dopolnjujejo in realizirajo.

Zaradi pomanjkanja možnosti eksperimentalnega dela, kar velja predvsem pri izdelavi predloga uvedbe nove tehnologije, ki je vezana na posebno opremo, razpolaga strokovni nosilec naloge le z literturnimi podatki, sam pa nima dovolj materialnih dokazov o realnosti svojega predloga.

V tem primeru moramo nosilcu razvojne naloge omogočiti poizkus na prototipni napravi proizvajalca opreme, kar mora biti hkrati tudi zahteva naše delovne organizacije do proizvajalcev opreme.

Samo tako se bomo izognili tehnološko neustreznim investicijam.

Prav gotovo pa moramo upoštevati dejstvo, da delujemo v novih razmerah, ki so odraz izredno razgibanega družbenega razvoja (uveljavljanje nove ustave in samoupravljanja na vseh področjih družbenega delovanja, obdobje izdelave srednjeročnega razvojnega programa) — šele od začetka letošnjega leta in da za tako pomembne naloge nismo bili posebej pripravljeni.

Vendar si prizadevamo v obstoječih razmerah s posvetovanji in sodelovanjem kvalitetno izvrševati to, za razvoj naše delovne organizacije tako pomembno nalogo.

Mgr. Pavle Munih in dipl. inž. Silva Kveder

RTI — oddelek za razvoj proizvodov in tehnologij

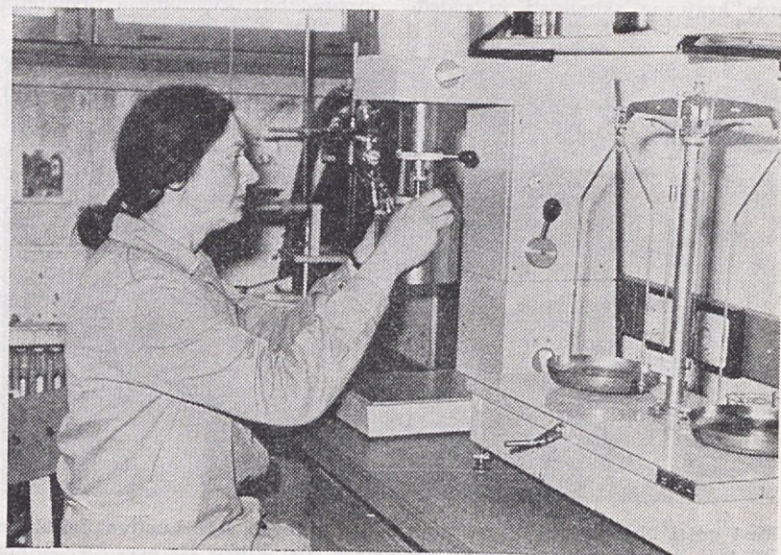
V ta okvir sodelovanja sodijo tudi razvojno-inovacijski projekti, kot npr.: Predelava odpadne gume (sovpada med prednostne naloge programa Raziskovalne skupnosti Slovenije pod rubriko »Sekundarne surovine«), za katero bo moč dobiti 70 % kreditov ob 30 % lastni udeležbi. Nosilec razvojno-inovacijskih nalog je naš oddelek ob sodelovanju drugih strokovnih služb in sektorjev ter zainteresiranih tozdog.

Programi združenj in skupnosti Polikema, Združenja kemične industrije Slovenije, področne raziskovalne skupnosti za kemijo, kemijsko tehnologijo in biokemijo — izhajajo iz usmeritve raziskav v kemiji na področje procesne tehnike, to pa je prav za tisto področje procesne tehnike, ki je življenjskega pomena za razvoj novih proizvodov in novih tehnologij.

Zato se moramo vsi zavedati, da bomo od razvoja lahko zahtevali kvalitetno delo, če mu bomo dali možnosti, ki jih vidimo v izgradnji in opremljenosti prototipnega procesnega laboratorija — tehnikuma v okviru centralnega laboratorija, kar je bilo izrečeno na zboru delavcev

— usklajevanje pri izdelavi strokovnih predlogov za optimalno realizacijo razvojnih programov;

— prizadevati se za kar najtesnejše sodelovanje s strokovnimi službami in sektorji;

Pogled v laboratorij oddelka za razvoj proizvodov in tehnologij

Politika gospodarske stabilizacije

Neugodna gospodarska gibanja v zadnjih treh letih so še posebno vplivala na poslovanje naše delovne organizacije. Večkrat smo že omenili in tudi analiza Instituta za ekonomske raziskave (objavljena v ekonomski reviji leta 1972) to potrjuje, da je gumarska panoga Jugoslavije v veliki odvisnosti od uvoza surovin in s tem pod vplivom intervencionističnih in protekcionističnih dogajanj na svetovnem trgu.

Energetska kriza v zadnji četrtini leta 1974, je prav v gumarski panogi povzročila skokovit porast materialnih stroškov proizvodnje, na drugi strani pa nismo imeli pravočasno uskladenih prodajnih cen (Zvezni zavod za cene), tako da je to eden bistvenih vzrokov za poslabšanje gospodarskih rezultatov, doseženih v zadnjih obdobjih.

Ne glede na to pa se naš delovni kolektiv oz. delavci po posameznih tozdih že vseskozi intenzivno vključujejo v realizacijo internih ukrepov, da vsak na svojem področju prispeva k izboljšanju ekonomičnosti poslovanja ter s tem k ublažitvi zunanjih obremenitev oz. v teh pogojih optimizirati stopnjo akumulacije in reprodukcijske sposobnosti.

Že gospodarski načrt za leto 1975 je tako poleg rednih planov in nalog posameznih tozdov in strokovnih služb vseboval tudi akcijski program. To je predvideval mobilizacijo vseh dejavnikov v našem produkcijskem procesu od problemov izbora substitutov in nabave surovin, preko storilnosti na vseh nivojih, racionalne porabe surovin in ostalih stroškov poslovanja do sprememb posameznih elementov prodajne politike. Cilji, ki smo si jih postavili v akcijskem programu, so ob dokaj uspešni realizaciji pripomogli, da smo v preteklem letu dosegli boljše poslovne rezultate, kot smo jih predvidevali v začetku tega poslovnega leta glede na pričujoče gospodarske razmere.

Osnovna vprašanja našega gospodarskega sistema oz. dejavnosti naše delovne organizacije kako, zakaj, koliko in za koga proizvajati, so bila široko obravnavana in pretehtana tudi pri sestavljanju gospodarskega načrta za letošnje leto.

Osnovno vodilo je bila resolucija o družbenoekonomskem razvoju SRS za leto 1975, kjer smo posvetili največ pozornosti realizaciji naslednjega načela:

»Letošnje leto mora biti leto vsestranskega varčevanja in racionalnega obnašanja na vseh področjih in vseh ravneh, predvsem v smeri zmanjševanja stroškov poslovanja. Vsi nosilci družbene in gospodarske aktivnosti morajo sprejeti programe varčevanja in ukrepe za njihovo izvajanje. Na vseh ravneh je potrebno ponovno proučiti investicijske načrte in programe ter jih prilagoditi razpoložljivim sredstvom. Organizacije združenega dela morajo zagotoviti racionalnejšo porabo surovin in reprodukcijskega materiala ter večje izkoriščanje zmogljivosti, izboljšanje organizacije dela in povečanje produktivnosti dela ob učinkovitejši izrabi delovnega časa in večji delovni disciplini.«

AKCIJSKI PROGRAM

Prvi korak k uresničevanju gornjih izhodišč je bil napravljen torej z izdelavo akcijskega programa in je sestavni del letošnjega gospodarskega načrta. Posamezni tozdi so si za letošnje leto v okviru gospodarskega načrta zastavili naslednje cilje:

- povečanje storilnosti ob boljšem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti oziroma delovnega časa,
- izboljšanje kvalitete proizvodnje,
- Optimizirati zaloge surovin, nedovršenih in gotovih izdelkov,
- prihranek pri porabi surovin,
- prihranek pri splošnih materialnih stroških za 10 %,
- zniževanje prodajnih popustov,
- optimizirati terjatve do kupcev,
- izboljšati tehnično opremljenost dela (organizirati kapitalno intenzivno proizvodnjo in s tem zmanjševati ekstenzivnost zaposlovanja).

Z akcijskim programom, ki ga je vsak tozdi izdelal v okviru svoje dejavnosti, predvidevamo izboljšati rezultate poslovanja na nivoju delovne organizacije za skoraj 30 milijonov dinarjev.

Za nami je že petmesečno obdobje letošnjega leta in rezultati za prvo četrtletje oz. za prve štiri mesece že kažejo, koliko se uresničujejo zastavljeni cilji v letnem gospodarskem planu.

Poslovni rezultati prvega tromesečja kažejo, da so posamezni tozdi v dinamiki, začrtani z letnim planom. Ob tem moramo najprej omeniti, da je za prvo tromesečje razveseljivo to, da smo dosegli večjo ekonomičnost poslovanja, ki je rezultat predvsem povečanja storilnosti v primerjavi z lanskoletnim celoletnim obdobjem. Za tozde na lokaciji Kranj znaša povečanje storilnosti skoraj za 10 odstotkov, kar kaže, da smo v tem pogledu uresničili zastavljene cilje.

MANJŠI IZVOZ, VEČJE ZALOGE, VEČ DOLŽNIKOV

Istočasno pa moramo opozoriti, da pa posamezni plani oz. cilji niso uresničeni v celoti. Tako moramo na prvem mestu omeniti izvoz. Ta je bil realiziran na lokaciji Save Kranj glede na plan le s 50 %, v primerjavi z enakim obdobjem

preteklega leta pa z indeksom 77.

Prav tako so se v nekaterih tozdih (TAP, Umetno usnje) povečale zaloge gotovih izdelkov, kar tudi vpliva na nelikvidnost. Porastle so terjatve do kupcev, in to znatneje kot pa dobavitelji. Ne glede na to, da je delovna organizacija kot celota v prvem četrtletju dosegla rezultate, predvidene z gospodarskim načrtom in da so vsi tozdi, razen Rume

znaša vrednost porabljenih osnovnih surovin 88 %), na drugi strani pa izredno nizka prodaja tega artikla. Vzrok za to je nekontroliran uvoz teh izdelkov, kar je po današnjem stanju zunanjetrgovinske bilance popolnoma nerazumljivo in je to širše vprašanje, kot sama problematika plasiranja teh izdelkov na tržišču. Poleg tega nastajajo skoraj nepremostljive težave pri

Tudi politični aktiv delovne organizacije je razpravljal o ceni družbenopolitične dejavnosti in ekonomske situacije

in umetnega usnja, poslovali s pozitivnim finančnim rezultatom, nismo bili s tem povsem zadovoljni. Predvsem je tukaj odločilnega pomena likvidnost, ki je osnova za doseganje gospodarskih rezultatov.

Slabši rezultati skupnosti tozdov Rume so pogojeni z še neusklajenimi cenami regenerata. V času, ko je bil napravljen obračun za prve tri mesece, je ta skupnost tozdov že dobila odobrene cene za ta proizvod in se tako v naslednjem obdobju predvideva saniranje rezultata iz prvega četrtletja ter doseganje pozitivnih uspehov.

Bolj pereč problem je proizvodnja umetnega usnja, ki je v prvem četrtletju dosegla preko 3 milijone din negativnega rezultata, v mesecu aprilu pa se je ta številka še povečala. Predvsem je potrebno tukaj omeniti zunanje dejavnike, in sicer na eni strani izredno drage osnovne surovine (v prodajni ceni

preskrbi surovin, kar povzroča sukcesivno proizvodnjo ter s tem tudi večje stroške na enoto proizvoda. Problem preskrbe osnovnih surovin (PVC, tekstil) je povsem sistemske narave in ga je potrebno reševati dosledno na nivoju zveznih organov (Zakaj se dovoljuje taka diskriminacijska politika v zvezi z nabavo PVC).

ZA SKLEP

Povzetek gornje problematike oziroma možnosti za izboljšanje pogojev gospodarjenja posameznih tozdov oziroma delovne organizacije kot celote bi strnili z naslednjim zaključkom.

Dosledno na vseh nivojih, tako kot je sprejeto z gospodarskim načrtom, je potrebno realizirati vse naloge vključno z akcijskim programom. Ob tem je potrebno, da ustrezne zunanje institucije, ki lahko v znatni meri kot zunanji dejavniki omogočajo poslovanje v pozitivnem smislu, s tem, da ob izvajanju internih ukrepov zagotovijo doslednost in enakopravnost v celotnem jugoslovanskem prostoru.

Svetleča kolesa iz Semperita

Predvidena so le za ameriški trg. Ameriški varnostni predpisi zahtevajo od 1. maja dalje za dvokolesa svetleče pasove ob straneh. Ti pasovi nadomeščajo prednje in zadnje reflektorje. Na trakovih je folija, ki ima optični sistem, ta pa iz zveze refleks svetlobnih žarkov.

Širši politični aktiv je ocenil družbenopolitično in ekonomsko situacijo v Savi

Tudi v Totri imajo racionalizatorja

Leto 1975 poteka v znamenju inovacij, tehničnih izboljšav in izumov. Ne samo v dnevnem tisku, temveč tudi na televiziji in v radijskih programih je že bil prikazan pomen in vrednost tehničnih izboljšav za naše gospodarstvo. Zato je tudi stekla vsa kampanja oziroma akcija, naj bi delovni ljudje, predvsem tisti neposredni delavci v proizvodnji, premišljali o tem, kako bi stroji, s katerimi delajo, pridobili več ali pa kvaliteto dvignili proizvodnjo. Pričakuje in predvideva se, da je med nami veliko sposobnih in domiselnih ljudi, ki bi z malo spodbude lahko svojemu kolektivu, s tem pa celotni družbi in seveda tudi sebi, veliko prispevali. Iz vrst naših narodov je izšlo že veliko slavnih izumiteljev: Pupin, Tesla, Ressel... in ni vzroka, da se tem imenom ne bi pridružila še nova.

Predstavimo naj vam enega izmed racionalizatorjev v Totri. To je tovariš Ciril Židan, po poklicu strojni tehnik, ki je trenutno na delovnem mestu tehnolog v razvojno tehničnem oddelku. Star je 32 let, je poročen in ima dva otroke. V Totri je že 10 let.

Po dolgotrajnem premišljevanju

in študiranju literature je ugotovil, da bi lahko z manjšimi predelavnimi obstoječih strojev za proizvodnjo polietilenskih cevi poenostavili tehnološki postopek ter s tem občutno povečali proizvodnjo. Kakor skoraj vsaka nova zamisel, je tudi njegova najprej naletela na dvome in pomišljanje. Toda ne za dolgo. Ko je začel obratovati prvi predelani stroj in ko so delovni rezultati potrdili njegova predvidevanja in jih celo preseglji, je bil led prebit. Takoj so pristopili k predelavi še nekaterih drugih strojev in sadih tega se že kažejo. Predvsem jih občuti prodajna služba cevi, saj ima nenadoma več tega artikla, kakor pa so plani predvidevali. To pa še kako prav pride ob vse večjem povpraševanju po polietilenskih ceveh.

Tehnično izboljšavo na strojih, ki jo je predlagal in uvedel tovariš Židan, sedaj proučuje totrška komisija za ugotavljanje tehničnih izboljšav in koristnih predlogov. S sistematičnim zasledovanjem rezultatov želijo v nekoliko daljšem obratovalnem obdobju dokumentirati ugotoviti resnično vrednost teh izboljšav. S svojim delom so že pri

Tov. Ciril Židan je v Totri že 10 let. Z izboljšavo pri proizvodnji polietilenskih cevi je poenostavil tehnološki postopek in občutno povečal proizvodnjo. Čestitamo!

kraju in v kratkem bodo dali svoje poročilo in predlog našemu delavskemu svetu, ki bo na podlagi tega razpravljati tudi o nagradi, ki si jo je naš racionalizator s svojim predlogom nedvomno zaslužil.

Vsi v Totri si želimo, da primer tovariša Cirila Židana ne bi bil osamljen in da bi kmalu zopet lahko pisali o novih tovrstnih dosežkih.

sp

Kooperanti Totre

Kooperacija je razširjena oblika sodelovanja v industrijski proizvodnji. Če je proizvajalec prevelik, premajhen, premalo specializiran ali pa slabo opremljen za določena dela proizvoda ali storitve, si poišče za tovrstno delo zunanega sodelavca — kooperanta. Kooperacij je več vrst. Matično podjetje lahko proizvaja surovino ali polizdelek določenega artikla, ki ga kooperant finalizira — dokončuje, matično podjetje pa ga potem takega uvršča v svoj prodajni asortiman. Kooperanti lahko matičnemu podjetju dobavljajo posamezne sestavne ali dopolnilne dele za artikla, ki so v redni proizvodnji. Možno je tudi, da kooperant opravlja le nekaj faz dela na izdelkih, ki so v rednem proizvodnem programu matičnega podjetja. V Totri imamo vse tri oblike kooperantskega sodelovanja. In ker je delež izdelkov, ki so jih izdelali kooperanti, v skupni prodaji leta 1974 znašal približno 10 % ali 10 milijonov dinarjev celotne realizacije, nemimo, da bi bilo zanimivo prebrati nekaj o totrških kooperantih.

Obrat kooperacije s svojim vodstvom spada pod tozdr Izdelki iz plastičnih mas. V samem obratu je trenutno zaposlenih okrog 20 delav. Tu v glavnem dokončujejo — adjustirajo perilne vrvi, pakirajo pa tudi ostale izdelke, kot so tržne mreže, elastične pripenjače, avtomobilske vlečne vrvi in perilni kompleti. To v stvari niti niso kooperanti v pravem smislu besede, saj so člani našega kolektiva.

Prave kooperante predstavlja 11 podjetij oz. obrtnih delavnic, ki izdelujejo za nas monofilno tkanino, monofilne vrvi, polipropilenske spojke za plastične cevi, litoželezne fazonske kose za spajanje cevi, vzmeti za ščipalke in elastične pri-

Prvi obrisi nove gradnje v Totri

penjače, plastične dele ščipalk za perilo in morda še kaj.

Med kooperante bi lahko šteli tudi naše delavce, ki po potrebi doma angleško adjustirajo vezalke.

Najširšo mrežo kooperantov pa predstavljajo izdelovalci tržnih mrež. Ker je to artikel, katerega za sedaj še ni mogoče izdelovati na industrijski način, je vezan izključno na delo na domu.

Trenutno za nas izdeluje tržne mrežice 307 kooperantov. To so v glavnem posamezniki — največkrat ženske, v zadnjem času pa mednje prištevamo tudi nekatere kazensko poboljševalne domove, kjer si s pletenjem mrež zaporniki krajšajo čas. Privatni izdelovalci mrež so združeni po področjih, kot na primer Jesenice, Trebnje, Domžale, Mokronog itd. Na vsakem področju deluje po en vodja teh kooperantov. Njemu enkrat mesečno dostavljamo surovino — to je vrstico, iz katere se mreže pletejo in ročaje, pobiramo pa izgotovljene mreže. Proizvajalci so enkrat mesečno (ob plačah) prav tako tudi izplačani pri področnem vodji na podlagi plačilne liste.

Dinar, ki je prisluzen s pletenjem mrež, je zelo težko prisluzen. Zato

je čedalje manj tistih, ki so se pripravljali ukvarjati s to dejavnostjo. Iz tega pa sledi, da nam kooperanti iz leta v leto dobavljajo manj mrež, tako da lahko z njimi zadovoljimo le okrog 50 % potreb tržišča.

Tako kakor vsaka stvar ima tudi kooperacija poleg dobrih tudi slabosti. Omenimo naj le dejstvo, da na delo kooperantov glede količine izdelkov največkrat težko vplivamo in smo bolj ali manj odvisni

od njihove dobre volje. Tako delo zahteva tudi večje režijske stroške, kot so dodatni prevozi, evidenca in podobno. Zato moramo težiti za tem, da bi vsaj artikla, ki se lahko izdelujejo bolj ali manj industrijsko, osvojili v lastni proizvodnji. S tem bi lažje uravnavali količinsko proizvodnjo, istočasno pa bi lahko zaposlovali prosto delovno silo, ki se ob obstoječi gospodarski situaciji vse česče pojavlja.

ps

Gradnja v Totri

Pred nekako dvema mesecema smo objavili informacijo o začetku gradnje novih proizvodnih obratov tozdr Pozamenterijski izdelki. Takrat smo objavili, da bomo kolektiv občasnno obveščali o poteku del. Obljubo držimo. Z veseljem lahko poročamo, da gradnja napreduje po načrtu. Vsa pripravljajna dela so zaključena in trenutno intenzivno gradijo temelje in zaklonišča. Vsa zemeljska dela morajo biti opravljena do začetka avgusta, streha nad novo halo pa naj bi bila po predvidevanjih postavljena do konca septembra. Večjih problemov

pri gradnji še ni bilo, manjše pa uspešno rešuje delovodja gradbišča tovariš Hafner. Le vreme se ne da »komandirati« in lahko rečemo, da letos gradbincem ni naklonjeno.

Ko že poročamo o gradbeni dejavnosti v Totri, naj še povemo, da tudi obnavljanje pogorelega skladišča lepo napreduje. Postavljena je že streha in zabetonirani sta obe plošči I. in II. nadstropja. Ni vzroka, da ne bi bila dela končana po načrtu, to je do kolektivnega dopusta.

sp

Ocena metod političnega delovanja organizacije ZK v delovni organizaciji v obdobju 1974/75

Osnovno vodilo političnega delovanja osnovnih organizacij in sveta ZK ter komisij pri svetu v preteklem obdobju je bil program dela in sklepi konference ZK delovne organizacije, sprejeti v decembru 1973 in dopolnjeni v marcu 1975. Ta program dela zajema predvsem tiste naloge članov in organov ZK, ki poleg uresničevanja temeljnih in zgodovinskih ciljev delavskega razreda, interesa za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov dosega tudi aktualne naloge na področju družbenoekonomskih razmer v delovni organizaciji. Poleg omenjenega se je organizacija ZK v delovni organizaciji vključila in angažirala pri stabilizacijskih ukrepih, ki so zajeti v gospodarskem načrtu za leto 1975 kot akcijski program stabilizacije delovne organizacije. Ta akcijski program se v praksi tudi izvaja in smo v obdobju januar-maj 1975 dosegli predvidene ekonomske učinke.

V preteklosti so osnovne organizacije ZK že ocenjevale aktivnost svojih članov, v pripravi pa je tudi predlog ocenjevalnih list, s katerimi želimo zagotoviti objektivnost in poenotenje ocenjevanja aktivnosti članov ZK.

Izdelan je tudi program idejno-političnega usposabljanja članov ZK. Ta program se tudi uresničuje v predvidenih terminih. V obdobju december 1973 — marec 1975 je bil realiziran tudi minimalni program izobraževanja članov ZK. Organizacija ZK naše delovne organizacije se vključuje v vse oblike družbenega izobraževanja, ki ga organizirajo sami ali pa druge institucije (Delavska univerza, Občinski komite ZKS, CK ZKS, sindikati itd.).

V preteklosti smo pri delu članov in organov ZK uporabljali predvsem oblike dela in dogovarjanja na sestankih osnovnih organizacij in drugih organov ZK v delovni organizaciji, pa tudi drugih oblik, kot so razne komisije, delovne skupine, informativni sestanki ipd., odvisno pač od problemov, situacije in željenih ciljev pri delovanju.

Pri metodah političnega delovanja v delovni organizaciji smo se tesno povezovali tudi z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, skupno dogovarjali in načrtovali akcije ter jih skupno tudi uresničevali. V ta namen smo ustanovili tudi politični aktiv kot obliko usklajevanja dela in akcij, v katerem so vključeni

predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov tozgov. Stališča političnega aktiva pa nimajo izvršilnega pomena, dokler jih ne sprejmejo oz. verifikirajo tudi osnovne organizacije ZK in drugi organi družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov.

Politični aktiv se je kot ena od oblik dela družbenopolitičnih organizacij izkazala kot zelo uspešna za usklajevanje stališč in akcij družbenopolitičnih organizacij. Politični aktivni so organizirani na vseh organizacijskih nivojih v delovni organizaciji (tozdi, skupnosti tozgov, delovna organizacija).

Kot oblika dela smo pri političnem delovanju uporabljali tudi strokovne službe, ki so nam dajale poročila o poslovnosti delovne organizacije oziroma posameznih tozgov, o kadrovski in socialni problematiki, o uresničevanju ustave v praksi itd.

Zaradi boljše informiranosti o dogodkih in poslovanju delovne organizacije so predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov tudi stalno prisotni na sejah strokovnega sveta, istočasno pa tudi neposredno vplivajo na odločitve strokovnega sveta.

Osnovne organizacije ZK posvečajo veliko skrb pomlajevanju in sprejemanju novih članov v organizacijo ZK. V preteklem letu je bilo v delovni organizaciji sprejetih v ZK 70 novih sodelavcev, v letošnjem prvem polletju je približno 25 evidentiranih kandidatov za sprejem. Pri kadrovanju v ZK smo stremeli

predvsem za tem, da smo v organizacijo sprejemali mlajše sodelavce iz neposredne proizvodnje in strokovne sodelavce na vodilnih in vodstvenih položajih.

Že več kot dve leti je praksa v delovni organizaciji, da za kandidate na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih pred sprejemom na samoupravnih organih ocenita kadrovski komisiji ZK in sindikata moralno-politične kvalitete kandidatov. V praksi so samoupravni organi in kadrovska služba mnenje kadrovskih komisij tudi dosledno upoštevali.

Področju informiranja organizacija ZK in tudi druge družbenopolitične organizacije niso posvečale posebne pozornosti. Vzrok za to je v tem, da je informiranje v delovni organizaciji že precej obsežno in tudi kvalitetno, s tem pa ni rečeno, da na tem področju ni več kaj izboljšati. Kot posebno obliko informiranja članov ZK izdajamo v zadnjem času tudi tako imenovane INUS (informacije za akcijsko usmerjanje). S temi informacijami želimo člane ZK seznaniti z najaktualnejšimi družbenoekonomskimi, gospodarskimi, samoupravnimi in političnimi razmerami v delovni organizaciji ter vzpodbuditi člane ZK za delovanje za izboljšanje situacije, skratka, usmeriti jih v konkretno akcijo.

Veliko večjo skrb mora organizacija ZK v bodoče posvetiti tako imenovanemu informiranju za odločanje in informacijskim oblikam v delegatskem sistemu, da bi le-ta zaživel v svoji polni ustavni luči.

Stanje na področju nagrajevanja in predlogi za izboljšanje

1. Osnove in merila nagrajevanja v Savi izhajajo iz dveh pozicij;

— iz objektivnega vrednotenja delovnih mest in s tem ustvarjanja stimulativnih razponov med posameznimi kategorijami delovnih mest.

— iz principa nagrajevanja delavcev na delovnih mestih glede na individualne učinke in ob upoštevanju medsebojnega vpliva količine in kvalitete proizvodov.

Institucionalni model nagrajevanja postavlja višino delavčevega OD v odvisnost od individualno ustvarjene količine in kvalitete za produktivno normirano delo in v odvisnost od grupne produktivnosti kvalitete in realizacije planirane vrednosti proizvodnje TOZD, STOZD oziroma delovne organizacije kot celote. Kot merilo vrednotenja realizacije planov smo namesto direktnih stroškov izbrali stalni OD, s čimer je povečan interes za proizvodnjo bolj akumulativnih proizvodov ob boljšem izkoriščanju strojnih kapacitet.

V nadaljnjem procesu sporazumevanja o načinu delitve osebnih dohodkov bomo skušali eliminirati primarni vpliv vrednosti delovnega mesta (analitska ocena delovnega mesta), ter vezati kar največje število funkcij na neposredne učinke njihovega dela. Politika nagrajeva-

nja bo morala vzpodbujati interes za produktivno delo na produktivnih delovnih mestih in destimulirati interes za neproduktivne oblike dela na delovnih mestih, kjer to ni potrebno. Način izračuna poprečne vrednosti točke bo torej potrebno vezati na vrednostne pokazatelje produktivnosti in ne na korekcijo PVT s poprečnim preseganjem normativov izdelavnih časov, kar je v določenih momentih direktno stimulovalo manj prizadevne delavce (podpoprečne) za dela po času oziroma režijska dela.

Z uveljavljeno metodo nagrajevanja kvalitete smo direktno povečali interes delavca za kvaliteto delo (in delno tudi za prihranek pri materialu), kar je razvidno iz podatkov o realizirani kvaliteti. Pričakujemo, da bo z novim načinom stimulacije režijskega dela porasel tudi interes za kvaliteto proizvodov, kar je % dodatka OD za kvaliteto, ki velja samo za produktivno normirano delo, precejšnja postavka v strukturi celotnega osebnega dohodka.

V letošnjem letu bomo skušali poiskati način, po katerem bi lahko uveljavili določila iz samoupravnega sporazuma o nagrajevanju za prihranek pri materialu. Trenutno predstavljajo problem normativi materiala in individualno spremlja-

nje odklonov od tehnološko predpisanih normativov. Grupni učinki prihrankov pri materialu pa so že upoštevani pri izračunu dovoljene mase OD po samoupravnem sporazumu združevanja kemične industrije, potrebno bo poiskati metodo, s katero bomo delavcem te učinke vrednostno prikazali.

3. Socialna varnost in stabilnost delavcev je definirana z minimalnim osebnim dohodkom po sindikalni listi oziroma z najnižjim dovoljenim osebnim dohodkom za redno delo v teritorialnem dogovoru ter z upoštevanjem vseh teh določil v samoupravnem sporazumu TOZD Save. Z ozirom na specifične pogoje dela v Savi in z ozirom na stimulacijo produktivnejšega dela, smo v Savi kot najnižji OD za poprečne delovne učinke določili za 18 % višjo osnovo od tiste, ki je definirano v naših samoupravnih aktih. Predlagamo, da se ta osnova tekom leta usklajuje s procentom naraščanja življenjskih stroškov, ki ga objavlja zavod SRS za statistiko.

4. Problematiko vrednotenja minulnega dela rešujemo v skladu s priporočili sindikalne liste. Zavedamo se, da je delovna doba, kot edini kriterij za uveljavljanje pravice delavca iz naslova minulnega dela trenutna in začasna rešitev. Smatramo pa, da problem ni v iskanju nekega drugega, bolj veljavnega kriterija, temveč v ugotavljanju učinkov vlaganja in združevanja sredstev. Sele s tem bo delavec občutil vlaganje in združevanje dela in sredstev kot svoj ekonomski interes in na osebem dohodku čutil posledice uspeha in rizika investicijskih odločitev in se zanje samo-

odgovorno odločal. Poiskati bomo torej morali mejo med vrednostjo tekočega in minulnega dela. Za delitev učinkov minulnega dela pa lahko služi kot kriterij tudi delovna doba, obenem pa bo potrebno prepustiti odločitvi, da z delom tako ustvarjenih sredstev rešuje določene skupne zadeve po principu solidarnosti (stanovanja, tehnološki višek, solidarnostne pomoči, valorizacija pokojnin itd.).

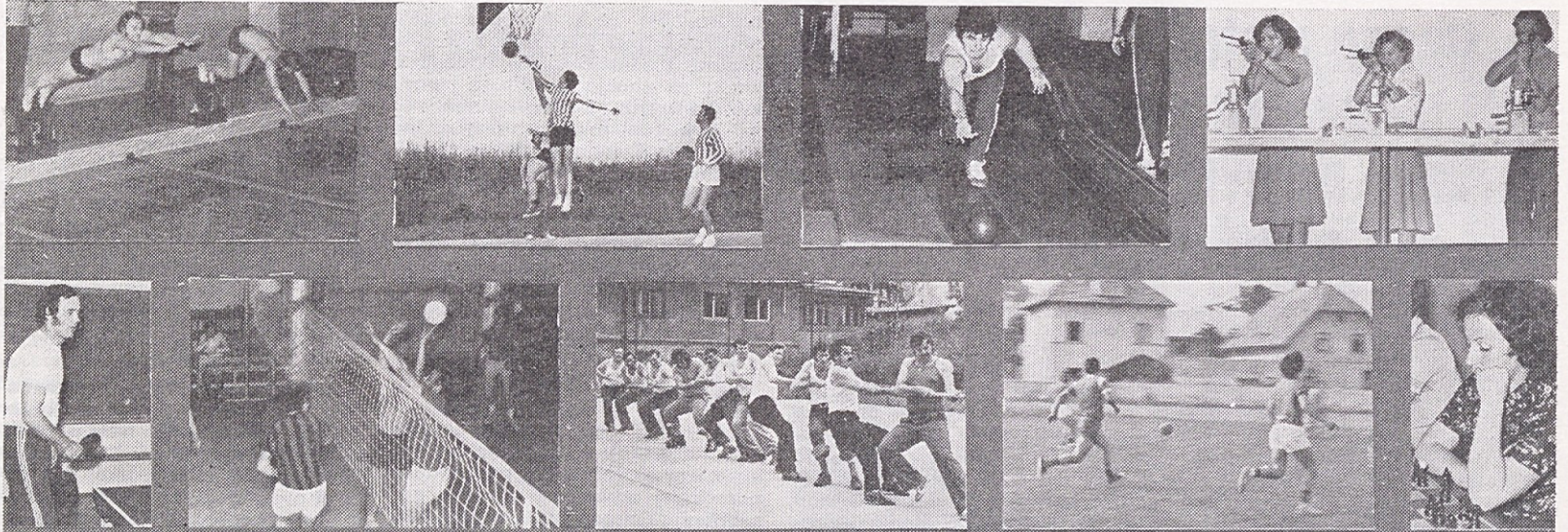
Zanimivo !

Proizvodnja v SFRJ

Industrijska proizvodnja v Jugoslaviji je bila marca letos v primerjavi z istim mesecem lani večja za 10,3 %, celotna trimesečna proizvodnja pa je bila večja za 9,2 %.

Marca je ugodno startala celotna industrijska dejavnost, razen grafičnih in tobačne industrije; v prvi je bil obseg proizvodnje za 3 % manjši kot marca lani, v drugi pa za 22 %. Najbolj se je proizvodnja gibala prav v najpomembnejših industrijskih panogah; največje povečanje proizvodnje je zabeležila elektroindustrija — 13 %, gumarska industrija — 13 % in kemična industrija — 12 %.

V prvem trimesečju so rezultati precej podobni, le da so pokazatelji rasti še ugodnejši. Največji je v industriji barvaste metalurgije, ki je v primerjavi z istim obdobjem lani povečala proizvodnjo za 18 %; sledi kemična industrija s 14 %, kovinska in elektroindustrija s 13 % itd.

4. ZPORNI: LEDEN

4. športni teden uspel

Tudi letos smo organizirali že tradicionalni — četrti po vrsti — športni teden delavcev Save. Tokrat je tekmovanje potekalo v enajstih različnih športnih panogah, trajalo pa je devet dni, od četrtega 19. junija do sobote 28. junija, ko je bila podelitev priznanj in nagrad.

Ob tej priložnosti so bila podeljena priznanja tudi za vsa tekmovanja v počastitev 25-letnice samoupravljanja, od savskega prvenstva v veslalomu na Krvavcu za mladince in člane. Nadaljevala so se tekmovanja v streljanju, šahu, namiznem tenisu, kegljanju, nogometu, rokometu in v avto rallyju.

Ceprav je bil 4. športni teden zaradi velikega števila panog precej utrudljiv tako za organizatorje kot tudi za nastopajoče mislim, da je v celoti uspel. Najprej z organizacijske strani, saj so potekala vsa tekmovanja od panoge do panoge po naprej predvidenem programu predvsem po zaslugi tov. Andreja Valenčiča, Toneta Korenjaka, Tonea Horvata, Cirila Jereba, Egona Partelija, Janeza Piskernika, Janeza Robarja, Vladota Lackota in Vida Gazvoda.

Vse tekme so bile zelo borbene, kljub temu pa so se vsi obnašali zelo pošteno in fer.

Kar pa je najvažnejše — uspeli smo zainteresirati veliko članov kolektiva, saj je aktivno sodelovalo nad 390 delavcev in delavcev. Najuspešnejše je bilo tekmovanje v vlečenje vrvi, predvsem zaradi tega, ker je nastopilo več kot 70 članov kolektiva in večini med njimi je bilo to prvo tekmovanje. Skoraj vsi so menili, da je potrebno taka in podobna tekmovanja še organizirati in da bodo v prihodnje prav gotovo nastopili še boljše pripravljeni.

Značilno za to disciplino je tudi to, da so tekmovali predvsem starejši člani kolektiva, najstarejši med njimi pa je bil 52-letni Ivan Kalan (OSS), ki je bil obenem tudi najstarejši tekmovalac 4. športnega tedna.

Najbolj vsestranski je bil Franc Feher (OSS), ki je nastopil kar v petih panogah, med ženskami pa Ema Zajc, ki je nastopila v štirih panogah, in je bila najuspešnejša tekmovalka 4. športnega tedna, saj je s svojo ekipo osvojila dva prva mesta, dvakrat pa je bila najboljša med posamezniki.

Prvo mesto in prehodni pokal je osvojila ekipa OSS, ki je bila poleg ekipe TTI tudi najbolj kompletna. Obe ekipi sta nastopili v vseh panogah z moško in žensko ekipo.

Na letošnjem športnem tednu je prvič nastopila tudi ekipa Kemične tovarne Moste — Protektor. Za poštovanost in športno igro so zasluženo osvojili fair play pokal.

Kljub temu, da je tekmovanje v celoti uspelo, pa bi bilo za prihodnje dobro razmisliti, če ne bi bilo bolje organizirati športni mesec, saj bi se tekmovanja lahko udeležilo še več in bolj pripravljenih delavcev, hkrati pa bi se izognili natrpanemu programu.

PREGLED REZULTATOV 4. ŠPORTNEGA TEDNA

1. DAN

ROKOMET

1. KET	5 točk
2. OSS	5 točk
3. TAP	2 točki
4. TTI	0 točk

S tekmovanjem v rokometu se je pričel 4. športni teden. Najboljša je bila tekma med KET in OSS, ki se

Tekmovanje v plavanju je potekalo v znamenju TTI in OSS. Pri moških so bili plavalci TTI nepremagljivi, pri ženskah pa plavalke OSS. Med posamezniki je bil najuspešnejši Andrej Artiček (TTI), med posameznicami pa Alenka Kraljič (OSS).

3. DAN

KEGLJANJE

moški	
1. KET	1827 podrtih kegljev
2. OSS	1741 podrtih kegljev

Pri moških je premočno zmagala ekipa KET, ki je imela v svojih vrstah daleč najboljšega posameznika Mirota Abrožiča, ki je podrl kar 523 kegljev. Se z večjo premočjo pa je slavila zmago pri ženskah ekipa OSS. Najboljša posameznica je bila Ema Zajc, ki je podrla 426 kegljev.

BALINANJE

1. TAP	6 točk
2. OSS	4 točke

Tekmovanje v balinanju je bilo pravo maratonsko tekmovanje, saj je trajalo do pol ene (0,30) ure jutraj. Z malo več sreče, vendar zaslužno je prvo mesto pripadlo ekipi TAP.

4. DAN

NOGOMET

1. OSS	7 točk
2. TAP	5 točk
3. TTI	5 točk
4. KET	2 točki
5. KTM	1 točko

Največje presenečenje je pripravila ekipa OSS, ki je premagala oba favorita TAP in TTI ter KTM, s KET pa so igrali neodločeno, največ zaslug za to pa je imel vratar ekipe Darko Jakšič, ki je branil v izredni formi. Najboljša strelca sta bila Vladimir Lacko (OSS) in Miodrag Kič (TTI) s štirimi zadetki.

NAMIZNI TENIS

1. OSS	2 točki
2. TTI	0 točk

V tej panogi sta nastopili samo dve ekipi, boljša pa je bila ekipa OSS, ki je zmagala z 3:0.

5. DAN

ODBOJKA

1. TTI	4 točke
2. TAP	2 točki
3. OSS	0 točk

Nastopile so samo tri ekipe, kar je premalo za to panogo.

NAMIZNI TENIS — moški

1. TTI	6 točk
2. KET	4 točke
3. OSS	2 točki
4. TAP	0 točk

je končala z neodločenim rezultatom, čeprav je ekipa OSS dve minuti pred koncem vodila še z dvema goloma razlike. Prvo mesto je osvojila ekipa KET, ki je imela za gol boljšo razliko v danih in preje-ANDREJ VALENČIČ, ki je dosegel 22 zadetkov.

2. DAN

PLAVANJE

moški	
1. TTI	20 točk
2. OSS	15 točk
3. KET	12 točk
4.—5. KTM in TAP	5 točk

ženske	
1. OSS	10 točk
2. TAP	8 točk
3. TTI	3 točke
4. KTM	2 točki

3. TAP	1663 podrtih kegljev
4. TTI	1622 podrtih kegljev

ženske	
1. OSS	758 podrtih kegljev
2. TTI	578 podrtih kegljev
3. KET	578 podrtih kegljev

3. KTM	4 točke
4. TTI	2 točki
5. KET	2 točki

Ekipa TTI je premočno zmagala. Najboljša sta bila Tone Korenjak in Polde Lesjak, oba TTI.

6. DAN

VLEČENJE VRVI

1. TAP	3 zmage
2. KTM	2 zmagi
3. TTI	1 zmaga
4. OSS	brez zmage.

Kot sem že uvodoma navedel, je bila to najuspešnejša disciplina 4. športnega tedna. O zmagovalcu je odločilo medsebojno srečanje med TAP in KTM, kjer je bila ekipa TAP, lahko rečem, samo za gram, dva boljša.

7. DAN

KOŠARKA

1. TTI	8 točk
2. OSS	6 točk
3. TAP	4 točke
4. KET	2 točki
5. KTM	0 točk

Na papirju favoriti — ekipa OSS — je morala priznati premoč ekipe TTI, ki je z dobro igro pod koši zasluženo osvojila prvo mesto. Največ košev (51) je dal Dušan Petek (TTI), ki je bil tudi najboljši igralec tekmovanja v košarki.

ŠAH

moški	
1. OSS	14 točk
2. TTI	10,5 točk
3. TAP	10,5 točk
4. KET	1 točka

ženske

1. OSS	4 točke
2. TTI	2 točki
3. TAP	0 točk

Med moškimi je premočno zmagala ekipa OSS, za katero je igral tudi najboljši posameznik tov. Vlasto Bertonec, ki je trikrat zmagal na prvi deski, med ženskami pa ekipa TTI, najboljša posameznica je bila Helena Rančigaj (OSS) z dvema zmagama.

8. DAN

STRELJANJE

moški			
1. OSS	472	ženske	
2. TTI	462	1. TTI	285
3. KTM	453	2. OSS	223
4. KET	289	3. KET	148

Največ možnosti za prvo mesto je imela ekipa KTM, toda zaradi zelo slabega tretjega strelca, ki je od dvesto možnih zadel samo 103 kroge, je osvojila samo tretje mesto. Zmagala je ekipa OSS, ki je imela v svoji vrsti najbolj izenačena tri strelce.

Daleč najboljši posameznik je bil Sergej Černic (KTM) z 178 krogov.

Med ženskami je prvo mesto osvojila ekipa TTI pred OSS, ki je nastopila samo z dvema strelkama.

V generalnem plasmanu je zmagala že tretjič ekipa OSS s 67. točkami, druga je bila ekipa TTI s 60 točkami, tretja TAP 41 točk, četrti KET 32 točk in peta KTM 16 točk.

Edo Modic

Prvi korak tekmovalnih ekip KTM na 4. športnem tednu Save

Tudi naše geslo je: Sodelovati, ne zmagati, zato prva predstavitev ekip KTM na 4. športnih igrah Save.

Zavedati se moramo, da naš kolektiv šteje približno 300 delavcev in da do sedaj ni bilo tako množičnega odziva kakor za te igre. Teden športa je vnesel med člane kolektiva veliko zanimanja. Sodelovali so v raznih panogah kot avto rallyju, vlečenju vrvi, v plavanju, košarki in v malem nogometu. Množičnost se je pokazala v tem, da niso sodelovali samo mladi člani kolektiva, temveč tudi starejši in tudi ne glede, kje je kdo zaposlen — v proizvodnji ali v skupnih službah. Z udeležbo na športnih srečanjih hočemo dokazati, da k rednemu delu sodi šport in rekreacija tudi v našem kolektivu. Udeležba na 4. savskih igrah je dokazala, da so imele ekipe izreden uspeh oz. največje priznanje jim je fair-play pokal. To je spodbuda ostalim članom, da se v prihodnje udeležijo vsi člani našega kolektiva takih rekreacijskih srečanj.

Vsem sodelujočim ekipam, ki so še častno in borbeno borile na športnem terenu iskreno čestitam.

Parteli

I. turistični avto rally Sava 75

Komisija za šport in rekreacijo pri mladinski organizaciji Sava Kranj je organizirala prvi turistični avto rally Sava 75 v počastitev 30-letnice osvoboditve in 25-letnice samoupravljanja. Za to smo se odločili na podlagi želja mladih v našem kolektivu in zaradi tega, ker naš kolektiv pač izdeluje takšne izdelke, ki se ogromno uporabljajo v avtomobilski industriji in je bil ta rally pač tudi lepa reklama.

Odločiti smo se morali še za traso, ki bi bila dokaj zanimiva in ne preveč težka. Progo smo trasirali na naslednji trasi: Kranj — Podnart — Kamna gorica — Radvljica — Lesce — Begunje — Hudi Graben — Tržič — Golnik — Kokrica — Pred-dvor — Visoko — Cerklje — Moste

Naslednja naloga, ki so jo morali opraviti, je bila v Cerkljah, kjer so morali s spomenika prepisati besedilo. Naslednja je bila zopet časovna kontrola v Mostah, kjer so si nekateri zopet nabrali kazenske točke, in to v glavnem tisti, ki so zamudili ali prišli prezgodaj na prvo časovno kontrolo in so sedaj doprinali čas, kar pa je bilo popolnoma napačno, ker je v pravih jasn pisalo, da tisti čas, ki ti ga vpišejo na časovni kontroli, velja kot start za naslednjo etapo. Za vsako etapo pa je bil točno določen čas vožnje, prav tako tudi za celotno progo. Naslednja je bila tretja prehodna kontrola v bližini Zbilj, kjer je bilo streljanje. Tukaj so bili najboljši Lado Melinc 72,

Sicer ne gre po dveh kolesih, vendar dovolj hitro, seveda po cestno prometnih predpisih

ciplina tek v vrečah, kjer pa sta najboljši čase dosegla: Miro Stefe 6 in Zdravko Dvoršak 6 sekund, in to v vreči preko širine rokometnega igrišča. V preveliki vnemi tekmovalcev, da bi čimprej premagali razdaljo, smo videli nekaj atraktivnih padcev, ki so med gledalci povzročili obilo smeha.

Na kraju bi omenil še prvo preizkušnjo, ki je bila verjetno najbolj zanimiva, to je bila spretnostna vožnja, ki smo jo opravili na zelo pripravnem parkirnem prostoru pred ISKRO Telekomunikacije na Laborah. Tekmovalci so se poganjali med stožci z veliko vneme in volje — nekateri so dosegli tudi zelo dobre rezultate, tako naj omenim najhitrejši: Jože Zupanc 38, Janko Feigel 38, Alojzij Rode 40 in Pavel Stosič 40 sekund.

Povedal bi še, da so imeli tekmovalci najprej tehnični pregled vozil, kjer so dobili: vsako vozilo dve veliki nalepki Sava radial — eno malo in rally tablico, s številko ter reklamne kape — potem pa so takoj odšli na spretnostno vožnjo in nadalje na progo, ki pa sem jo že opisal.

Končni vtis je bil, da je I. turistični avto rally Sava 75 uspel, saj je nastopilo 35 posadk. Pripomnil bi, da je bilo sicer prijavljenih 62 ekip, vendar jih je mnogo odšlo 14. 6. na orožne vaje, nekaj pa se jih ni udeležilo kljub prijavi zaradi raznih vzrokov.

Rezultati:

Zmagovalec I. turističnega avto rallya Sava 75 je postal Lado Melinc s sovoznikom Zdravkom Dvoršakom, ki sta nabrala samo 227 kazenskih točk.

		kazenskih točk
2. mesto	Ernest Mikoletič	
	Rado Smrekar	244
3. mesto	Marjan Sušnik	
	Milan Bevč	247
4. mesto	Stane Merlak	
	Franc Peterc	252
5. mesto	Miro Stefe	
	Jože Fajkar	273

Rad bi se zahvalil vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri izvedbi tega rallya, posebno pa tovarišem iz SOLT tov. Janezu Kuncu, Romanu Zoru, Kusari Nijariju in Vodep Ivanu, tov. Mramorju iz marketinga, Cicmilu, Lacku, Košnjeku, Razpetovi, Mađarevičevi, Valentarju, Tulipanu, Modicu, Poženelu, Fabianu in drugim.

Upamo, da bo ta rally postal tradicionalen. S tovariši iz SOLTA smo se namreč dogovorili za naslednje leto, da organiziramo skupni avto rally. Verjamem, da nam bo to uspelo, saj prav ekipa SOLT tekmuje za našo tovarno na raznih avto rallyjih, kjer predstavljajo našo tovarno. Torej na svidenje naslednje leto na II. turističnem avto rallyju Sava 76.

Valenčič

Naloga je opravljena, vožnja se lahko nadaljuje

— Črnuče — Valburga — Zbilje — Breg in Kranj. Proga je bila trasirana tako, da je bila zelo razgibana in je imela tudi okoli 8 km makadama. Da bi bilo še bolj pestro in zanimivo, smo postavili tudi prehodne in časovne kontrole in spretnostne preizkušnje. Na prehodnih kontrolah so morali tekmovalci opravljati določene naloge, tako so si v Begunjah morali ogledati muzej in na podlagi tega dobiti žig muzeja, kar je bilo dokaz, da so to nalogo opravili. Naslednja je bila časovna kontrola v Hudem Grabnu, kamor so morali tekmovalci priti točno v določenem času. Na startu so si dobili začetni čas in k temu so prišteli čas, ki je bil potreben za prvo etapo, in v tem času so potem morali priti na to časovno kontrolo. Da bi jim olajšali delo, je bil na časovni kontroli tudi semafor, ki je kazal tekoče minute ure, vendar ga nekateri kljub temu niso upoštevali in si seveda nabrali določeno število kazenskih točk. Za vsak prežgodnji ali prepozni prihod na časovno kontrolo je bilo za eno minuto 60 kazenskih točk. Nekateri so tako dobili tudi po 300 kazenskih točk na eni kontroli. Naslednja je bila zopet druga prehodna kontrola v Alp penzionu v Tupaličah, kjer je moral vsak tekmovalec metati pikado iz oddaljenosti 5 m v tarčo, in sicer 5 metrov. Najboljši so bili: Ernest Mikoletič s 38, Anton Govekar s 27, Jure Matos z 21 in Edo Gruden z 20 krogi od 75 možnih. Bili pa so tudi štirje, ki niso zadeli niti enega kroga.

Stane Merlak 69, Darko Kristan 67 in Marjan Sušnik 64 krogov od 100 možnih. Od tu pa so odpeljali proti cilju pred obrat II. Po tem pa je bila na sporedu še atraktivna dis-

Zadnji preizkušnja, tek v vrečah, tik pred ciljem

Kolesarji — uspešni mladinci

Vse večje uspehe dosegajo člani in mladinci našega kluba, saj člani posegajo v sam vrh jugoslovanskega kolesarstva, mladinci pa so tako dobri, da potujeta Ropret in Udovč na svetovno prvenstvo.

Na mladinski dirki v Puli od Poreča in nazaj, dne 1. 6. 1975, so ton dirki dajali naši fantje. Takoj po startu sta pobegnili Udovč in Reven, ki sta si kmalu nabrala večminutno prednost, kljub temu, da so konkurenti iz ostalih klubov napeli vse moči, da bi ju ujeli. 30 km pred ciljem, na vzponu v Limskem Kanalu, je Reven omagal. Istočasno pa je iz glavne skupine pobegnil Ropret, ki je na vrhu vzpona Udovič ujel, tako da sta složno nadaljevala pot proti cilju.

Zmagal je Ropret, drugi je bil Udovič, Koželj se je uvrstil na 10. mesto, Reven pa je bil 11. Tudi ekipno je zmaga pripadla našemu klubu.

Prav tako kot člani in mladinci se tudi naši turisti uspešno kosajo z ostalimi. Na dirki v Krškem so se dobro uvrstili: Debelak je bil 2.,

Cuderman 4., Derling 5., Kralj 7., Beton 8.

15. 6. 1975 je bila v Mariboru prva od petih dirk za slovensko prvenstvo. Člani so tekmovali na 182 km dolgi progi iz Maribora preko Dravograda, Velenja, Celja nazaj v Maribor. Naši niso blesteli, saj je bil Zagar 8., Lokar 15., Rakuš in Terglav pa od 22. do 25. mesta.

Tekmoval je tudi Jože Valenčič, ki je dan prej na kriteriju po mariborskih ulicah padel in z glavo udaril ob rob pločnika tako, da so mu jo morali speti s sedmimi šivi; zaradi slabega počutja je odstopil.

Mladinci so vozili iz Velenja v Maribor (90 km). Že na vzponu v Frankolovem so najboljši pobegnili, med njimi tudi Udovič in Ropret. Slednji je bil prvi na gorskem cilju na Vrholah. Na ovinku pred ciljem so se kolesarji zapletli, tako da je presenljivo zmaga pripadla Mariborčan Kojcu. Med starejšimi mladinci je bil Udovič 3., Ropret 4., Koželj in Reven pa sta se uvrstila okoli 15. mesta.

Tudi tokrat so naši mladinci ekipno osvojili 1. mesto.

st

Bravo korajžni!

Ti, ti savčani!

Ko smo lani objavili prve informacije o pomenu in delu delavske kontrole, je bilo med drugim zapisano tudi, da... »imajo člani kolektiva pravico in dolžnost prijaviti vsak primer kršitve delovnih dolžnosti in samoupravnih dogovorov. To lahko store tudi pismeno in ni obvezno, da se podpišejo. Seveda pa vsakdo za prijavo tudi odgovarja.« In pred nedavnim je prispela (pismeno, po pošti) taka prijava.

Anonimni avtor se ne strinja, da v delovni organizaciji zamenjavamo stare gasilne aparate z novimi. No, ta del prijave ni niti zanimiv niti pomemben. Nekoliko huje pa je naslednje (dobesedno po pismu oddelka za zavarovanje delovne organizacije, ki so ga poslali kot odgovor delavski kontroli):

1. Fotografije, ki so priložene anonimki, so narejene brez potrebne predhodne odobritve. Znano je namreč, da je po našem Pravilniku o poslovni tajnosti fotografiranje ali samo prinos fotoaparata v delovno organizacijo kršitev Pravilnika o poslovni tajnosti, zaradi katere je treba storilca takoj prijaviti odboru za medsebojna razmerja, če pa je zaradi tega nastala ali pa bi lahko nastala kakšna gospodarska škoda pa je treba storilca prijaviti tudi sodišču.

2. Anonimka je tudi večkrat fotokopirana. Tudi to je kršitev Pravilnika o poslovni tajnosti.

Kršitev delovnih dolžnosti in samoupravnih dogovorov pri nas prav gotovo so. Če bi se res vsi zavzeli, da nepravilnosti odpravimo, da uveljavimo za vse enake dolžnosti in pravice — bi bil v Savi večji red. Toda, ne. Premalo nas vse to briga, mnogi menijo, da bi red in disciplino morale zagotoviti strokovne službe (sektorji), posamezniki pa se grede takihle reči.

Ti, ti Savčani!

Jože Štular

V prid sodelovanja

V petek, 13. junija so se sestali predstavniki kadrovske-spološne službe dislociranih skupnosti tozdov ter vodje oddelkov kadrovske-spološne službe Save.

Prvi tak sestanek je bil že sredi februarja letos, oba pa sta bila namenjena razgovoru o uresničevanju določil samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo.

Ceprav so področja dela — zdravstveno in tehnično varstvo, socialno varstvo, informiranje delavcev, industrijska razmerja, zaposlovanje delavcev in varnost podjetja — pomembna in zanimiva za slehernega delavca delovne organizacije, pa je tudi res, da bi se na podobnih razgovorih našli lahko tudi drugi strokovni sektorji. Namreč na omenjenem sestanku so bila obravnavana vsa področja kadrovske-spološne sektorja, ugotovljeno je bilo kaj je na področju usklajevanja in poenotenja dela že narejeno, kaj je potrebno narediti, kje združevanje funkcij še ne dela ipd.

Na sestanku, ki je trajal kar nekaj ur so predstavniki skupnosti tozdov poročali o svojem delu, na koncu pa so bili sprejeti ustrezni sklepi.

Jože Štular

S sestanka kadrovske splošne službe

Samoupravna delavska kontrola

Naša ustava je predvidela nov organ, delavsko kontrolo, ki naj omogoča delavcem v organizacijah združenega dela še večji pogled v poslovanje delovne organizacije.

Tudi pri nas v Savi imamo izvoljene organe samoupravne delavske kontrole na nivoju organizacije združenega dela in v skupnostih tozdov. Ugotavlja pa se, da odbori SDK ne delujejo tako, kakor smo pričakovali in kakor jim omogoča ustava ter samoupravni akti. Da bi odbori SDK začeli delovati je potrebna pomoč celotnega kolektiva, vseh zaposlenih v organizacijah združenega dela.

Najbolj pogrešamo pomoč družbeno-političnih organizacij, posebno sindikata, kot najštevilnejše organizacije v združenem delu. Organizirani so bili sicer enodnevni seminarji, kjer so člani vseh odborov seznanjali z osnovami dela samoupravne delavske kontrole. Menim, da to ni dovolj, vsaj v taki meri ne, da bi opravičevalo družbenopolitične organizacije v podjetju, da ukinemo vsako pomoč odborom pri zbiranju nepravilnosti, ki se dogajajo

v Savi ter, da ne sodelujejo pri reševanju problemov.

Prav tako pričakujemo pomoč od vodstev posameznih služb. Še do današnjega dne nimamo dopolnjene poslovniška dela SDK, za katerega smo prosili. Zaradi velikih sprememb, ki so bile v naši delovni organizaciji, smo že na prvi seji samoupravne delavske kontrole dne 6. marca 1975 poudarili, da mora imeti delavska kontrola v svojem poslovanju točna navodila, kakšno gradivo morajo ustrezne strokovne službe pošiljati odboru, da bi lahko uspešno delali.

Torej, naj ob sklepu še enkrat poudarim, da je delo samoupravne delavske kontrole odvisno od sodelovanja vseh delavcev v združenem podjetju. Če le-ti javljajo delavski kontroli nepravilnosti, ki se dogajajo v tovarni, lahko opravljamo svoje delo. V nasprotnem pa je naše delo oteženo — ali pa nepravilnosti v delovni organizaciji resnično ni.

Franco Golob

Prizidek k osnovni šoli...

(Nadaljevanje z 9. strani)

kot preje v dveh, treh desetletjih. Nikakor ne gre prezreti dejstva, da je v tem šolskem letu obiskovalo 87 % učencev osnovnošolski pouk v šolah, ki so bile zgrajene po osvojitvi in da velik del odpade prav na šole, zgrajene v zadnjih 10 letih. V tem času pa se je število otrok v otroških vrtcih potrojilo. Tega premika na bolje pa ne bi bilo, če se občani ne bi zavestno in enotno opredelili za sistematično reševanje teh žgočih problemov. Ob vsem tem pa se ne bi smeli uspraviti, kajti veliko je treba še narediti pri reševanju splošno družbenih problemov.

Tov. Sušnik je o teh potrebah takole spregovoril: »Ko danes ugotavljamo, da smo uspešno izvedli oba programa gradnje vrtcev in osnovnih šol, ki sta bila sprejeta na najboljši demokratičen način, moramo obenem ugotoviti, da kljub velikim uspehom obstojajo na področju družbenih dejavnosti v kranjski občini še velike potrebe. Prav te dni potekajo v naši občini javne razprave (pri nas v Savi na sindikalnih skupinah — op. p) o novem programu gradnje družbenih objektov od leta 1975 do leta 1980 ter o družbenem dogovoru o združevanju sredstev za graditev teh objektov. Prepričani smo, da bodo naši občani tudi to pot, tako kot že dvakrat, pokazali pripravljenost za reševanje skupnih problemov ter da bo k njihovi odločitvi prav gotovo pripomogla tudi uspešna izvedba obeh dosedanjih programov.«

Po govoru je tov. Sušnik izročil ključ novega objekta predsedniku sveta šole tov. Vinku Tušku in s tem simbolično odprl nov objekt. Govorni del slovesnosti so smiselno

in pestro povezovali s kulturnim programom učenci osnovne šole s takim zanosom in toplino, da bo le-ta ostal v lepem spominu slehernemu prisotnemu.

Po slovesnosti sem za kratko izjavo prosil podpredsednico Skupščine občine Kranj in direktorico splošne kadrovske službe v Savi tov. Judito Rakovec v zvezi z dosežki izgradnje osnovnih šol in vrtcev. Želel sem zvedeti njeno mnenje o nadaljnji akciji na tem področju.

Tov. Rakovec je takole odgovorila:

»Vedno, še posebej pa ob takih dogodkih, kot so otvoritve objektov, zgrajenih s prispevki občanov, znova začutim ponos, da sem delček naroda, ki ve, kaj hoče. Prav tako mi je v ponos, da sem Savčanka, saj je ni akcije, smotrne in utemeljene, da se ji Savčani ne bi pridružili in s tem dokazali svojo zrelost, solidarnost do vseh občanov ter tudi svoje pripadnosti kolektivu, v katerem žive. Zato menim, da bodo dali polno podporo novemu družbenemu dogovoru za zbiranje sredstev za gradnjo šol, vrtcev, srednjih šol, rekreacijskih objektov ter potreb v krajevnih skupnostih ter se na zborih delavcev izrekli za nadaljevanje urejanja problemov na tem področju.«

Vsekakor ne bom zapisal nič novega, če povem, da se je prav tu nazorno pokazalo, da je moč nekega naroda v slogi, pa naj pride kar koli. Bili smo enotni v najhujših dneh za naš narod: v letih od 1941—1945; enotni smo zdaj ob reševanju naših skupnih potreb. In prav je tako. Taki smo, ker takšni moramo biti.

J. Jereb

Če se še niste odločili kam na dopust

Brezplačen dan v Radencih ali Moravcih

Na obronkih Slovenskih goric in ob reki Muri, daleč v stran od vsakodnevnega mestnega hrupa, je nastalo sodobno zdravilišče, kjer s pomočjo mineralne vode Radenska tri srca, bogate z minerali in naravnim ogljikovim dioksidom zdravijo s:

- kopalnimi kurami bolezni srca in ožilja
- pitnimi kurami bolezni ledvic, sečnih poti in prostate, managerske bolezni, bolezni presnavljanja ter živčne bolezni
- z ustnimi kopelmi bolezni ustne sluznice — paradontopatije

V Radencih lahko združite prijetno s koristnim. V negovanih sončnih in senčnih parkih se lahko odpočijete. Vožnja s kočijo v zeleno okolico Radenc je prijeten intermezzo. Na urejenih igriščih za tenis, košarko, roket in badminton lahko preizkusite tudi svoje športne sposobnosti. Sredi parka vas pričakuje letni bazen in mini golf.

Nedavno je v Radencih odprta nova sodobna fizioterapija s pokritim bazenom in sauno, ki številnim srčnim bolnikom in tudi ostalim uspešno pomaga pri zdravljenju. Novi terapijski objekt ima naslednje enote: fizioterapijo, telovadnico, kopališče s kadmi za CO mineralne kopeli in rekreacijske enote z bazenom in 2 savnami.

Z veznim hodnikom se fizioterapija povezuje s hotelom Radin, A kat. z 214 ležišči, ki nudi poleg sodobne postrežbe, odlične hrane tudi možnosti dietne prehrane.

V kavarni Park v Radencih lahko vsak dan, razen ponedeljka, preživite prijeten večer ob zvokih ansambla Elite iz ČSSR, ali se priključite mlajšim v disco baru. V restavraciji Vikend vas bodo prijazno pogostili z domačimi specialitetami ter se lahko pomerite na štiristeznem avtomatskem kegljišču.

19 km od Radenc ali 7 km severozahodno od prijazne »metropole« Po-murja, Murske Sobote, so v ravnini pod obronki Goriškega zrasle Moravske toplice. Prijazno naselje, s slamo kritimi letoviškimi hišicami in ure-

jenim kopališčem z zaprtimi in odprtimi bazeni za termalne kopeli, katerim blagodejni učinek, zlasti za zdravljenje lokomotornega aparata in revmatizma, cenijo zdravniki in razvedrila željni gostje iz naše in sosednjih dežel. V neposredni bližini Moravskih Toplic je motel Čarda, znan po svojih kuharskih specialitetah, pramaš z violino in melodijo pa vam pripoveduje o radostih in tegobah življenja.

V Radencih in Moravcih lahko združite prijetno s koristnim. Članom vaše sindikalne organizacije smo pripravili poseben aranžma. V kolikor v omenjenih zdraviliščih preživite vsaj 10 dni, ste 11. dan in za vsako naslednjo dekada po en dan naš gost s tem, da ob prihodu predložite kupon iz vašega internega časopisa.

Cena penziona v dvoposteljni sobi v hotelu Radin v Radencih z že obračunanim 10 % popustom za domačega gosta je

VII., VIII.	225,00 din
IX., X.	215,00 din
XI., XII.	175,00 din

Cena dvoposteljne sobe v privatnem sektorju v Radencih je:

VII.—IX.	od 60,00 do 86,00 din
X.—XII.	od 52,00 do 64,00 din

Cena penziona v dvoposteljni sobi v Moravskih Toplicah (weekend hišice) je:

V.—X.	150,00 din
XI., XII.	100,00 din

Informacije:

Recepcija zdravilišča »Radenska«, 69252 Radenci, telefon: (069) 73040, telex: 35218 yu slrci

Recepcija Moravske Toplice, 69221 Martjanci, telefon: (069) 72004

Popravek — zahvale

V predzadnji, to je 10—11 št. Sava je prišlo do dveh neljubih napak v sestavku RTI — Centralni laboratorij. Fotografija žal ne prikazuje centralnega laboratorija, kot bi ga morala ampak Kontrolni laboratorij skupnosti tozdom TAP. Pri podpisu pa nam jo je zagodel tiskarski skrat.

Iskreno se zahvaljujemo delovnemu kolektivu Sava za regres, ki ste nam ga namenili tudi v letošnjem letu.

Upokojenci Save

Prisrčno in iskreno se zahvaljujemo delovni organizaciji Sava za pozornost, ki ste nam jo namenili ob jubileju — za dolgoletno delo v Savi.

V imenu vseh

Marija Štern

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem velopenmatike za sočustvovanje in podarjeni venec ter za denarno pomoč ob tragični smrti mojega moža

Katarina Jenkole

Novice iz tozdom Vrhnika

Vratarji z Vrhniko smo se udeležili petdnevnega seminarja v Kranju, ki ga je za nas vratarje organiziral Izobraževalni center. S seminarjem smo bili zelo zadovoljni, saj smo si na njem pridobili dosti znanja in dobiti mnogo napotkov, ki so nam potrebni pri izvrševanju svoje dolžnosti, in izvedeli smo, kakšna je naša dolžnost, da pravilno opravljamo službo. Vrtar je prvi, ki ima stike z ljudmi in če on prvi pokaže svojo službeno sposobnost oziroma vljudnost — napravi na vsakogar vtis, da ima pred sabo človeka, ki ve, kaj je njegova dolžnost.

Če bomo vse to znanje, ki so nam ga posredovali, koristno uporabili, bomo storili mnogo. Onim pa, ki so ga organizirali — najlepša hvala.

Na Vrhniko smo se 4 člani sindikalnega odbora udeležili dvodnevne seminarja, ki ga je organiziral občinski sindikalni svet. Na njem smo obravnavali naloge sindikata, ki sta jih sprejela republiški in zvezni sindikalni kongres, zlasti pa vlogo sindikata v novem delegatskem sistemu.

Mladinci so se vključili v občinsko tekmovanje v TRIMU, in sicer v kegljanju in streljanju, in dosegli zadovoljive uspehe.

Enega mladince smo poslali v delovno brigado v »Akcijsko 75« v Suho krajino.

Dne 14. 6. je štab civilne zaščite občine Vrhniko organiziral vaje za celo občino, ki smo se je udeležili tudi iz našega tozda. Na vajah so vse ekipe zelo uspešno izvrševale svoje naloge, posebno ekipa prve pomoči, reševalna ekipa in gasilska deseterina — tako da so vsi člani civilne zaščite temeljito pripravljeni izvrševati svoje naloge, ki jih morajo znati in obvladati in s tem smo pripravljeni braniti oziroma zaščititi vse ono, kar nam je skupna last, in s tem upreti proti vsakemu agresorju.

Tako smo tudi letos na Vrhniko imeli že nekaj akcij in nalog, ki smo jih vse uspešno izvršili in s takim tempom gremo tudi v bodočnost in želimo vsem drugim sindikalnim organizacijam oz. tozdom naše Save.

Franc Moškon

Moravske toplice. Prijazno naselje, s slamo kritimi letoviškimi hišicami.

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja odbor za informiranje. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461 int. 482 in 282. Tisk in kličjeji GP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

Ciril Kosmač

Sreča

NADALJEVANJE IZ
PREJSNJE STEVILKE

Jaz pa sem bil v šoli cendrav otrok. Pravo Tinkino nasprotje. Prva tri leta sem jokal skoraj vsak dan. Kakor hitro sem zaslišal svoje ime, sem že imel polne oči solza. Učitelj, ki je bil star mož in se je ukvarjal tudi z domačim zdravilstvom, je trdil mojemu očetu, da je moj jok bolezen, in me je zaradi tega bolj poredkoma klical.

Ko je ob koncu tretjega šolskega leta prišel tolminski dekan, da bi nas preizkušal, koliko smo podkovani v krščanskem nauku, je poklical tudi mene in me vprašal po apostolski veri. Vstal sem in sam ne vem, kako je bilo, da sem pogledal v prvo klop in se srečal s Tinkinimi očmi. Tinka se mi je nakremžila, ki z rožastim predpasnikom nagajivo brisala oči in na glas zamijavkala. Župnik ji je požugal in strmečemu dekanu nekaj pošepnil na uho. Dekan se je nasmehnil in prikimal. Odmolil sem apostolsko vero s potoki solza. Ob odmoru pa sem že na stopnicah planil k Tinki. S sveto jezo sem jo zgrabil za kite, jo neusmiljeno zlasal in pretepel. Stari učitelj je odprl usta in molčal. Takrat sem se prvič pretepal in zadnjič jokal v šoli.

Drugi dan je bila nedelja. Klečal sem pred oltarjem, pogled pa mi

je uhajal k obhajilni mizi, kjer so klečale deklice. Med njimi je bila tudi Tinka v lepi beli obleki, s širokokrajnim slamnikom na glavi in s tremi steklenimi češnjami za trakom. Skozi barvasta stekla v oknu se je lomil sončni pramen in v njem so se lesketali njeni črni lasje in tiste tri steklene češnje. Večkrat sva se srečala s pogledom. Nji so se dolble jamice v lice, meni pa je silila rdečica v glavo. Ko sem po maši stopil izpred oltarja, me je v zakristiji župnik lopnil z evangelijem po glavi, pred cerkvijo pa me je čakala teta, me zlasala in zavpila:

»Kam si pa zijal vso mašo?«

Ob tistem vprašanju sem prvič v življenju zardel pred nečim, česar nisem razumel. Niso me boleli udarci in očitki. Pred cerkveno lopo je stala Tinka, gledala me je in se smehljala. Pred tistim smehom bi se najrajši pogreznil. Poleg tete je stala trgovka Pavla, ki je bila hudomušna ženska. Rada je imela otroke, zato jim je delila cede in se šalila z njimi: »Prav gotovo je zaljubljen,« je rekla in se smejala. »Vse se mi zdi, da je zijal v Strežkovo. Ta bo njegova čeca.«

Zardeval sem in zatulil bi od besa. Toda vse ni nič pomagalo; od tistega dne dalje me je misel na Tinko spremljala povsod. Trgovka Pavla pa tudi ni molčala. Povedala je vso stvar mojemu stricu, ki je bil šaljivec njene vrste. In tako so me čez nekaj dni že vsi dražili, da imam čeco; celo mama, ikadar je bila dobre volje.

Drugo leto sem hodil zjutraj v šolo. Šolska mladež se je bila ta-

krat pri nas strogo razdelila med dopoldančarje, ki so bili bogati, in med popoldančarje, ki niso bili nič. Dopoldančarji pa smo se v tistih povojnih letih še strože razdelili med »dedce« in »babe«. Ta razdelitev duhov je bila strastna in nepomirljiva; nikdar se ni pripetilo, da bi se pob in čeca, ki sta hodila dopoldne v šolo, mirno pogovorila med sabo. Razdelili smo si bili klopi na vrtu, sprehode — in kadar smo se lovili, smo se lovili ločeno. Včasih smo si skočili tudi v lase; takrat pa je vselej tako naneslo, da sem se jaz ruval s Tinko. Grabil sem jo za lase, za roke in okrog pasu, in vse se mi zdi, da je v tem boju Tinka rada sodelovala...

Tako so pretekla štiri leta tihe ljubezni, ko se je izražala v grdih besedah in zelenem sovraštvu. Končal sem ljudsko šolo. Bil sem star štirinajst let; oče se je spomnil, da »imam glavo«, in me je poslal v Gorico.

Stopil sem v srednjo šolo. Tam so mi med mnogimi nekoristnimi stvarmi vtepal v glavo tudi mitologijo. Priznati pa moram, da me je ta učenost kljub vsemu zanimala: takrat sem doraščal in v »Zgodbah sv. pisma« so me najbolj zanimali odstavki, ki so govorili o prepovedanem sadu, o pijanem Noetu in njegovih hčerah ter o čisti Suzani, ki sta jo pri kopanju zalezovala dva nečedna starca. Že iz tega je razvidno — da ne govorim o soparnih nočeh po spalnicah v zavodu — da sem rad bral o burnem življenju in gledal slike in kipe raznih golih boginj in polboginj. Tako sem se seznanil tudi z mitološko srečo.

»Sreča,« je govoril profesor, »je bila po mnenju nekaterih učenjakov hči Zevsa in sestre Usode, po mnenju drugih pa hči Oceana in sestra treh Park. Upodabljali so jo kot deklico z zavezanimi očmi, ki stoji na venomer vrtečem se kolesu in muhasto deli dobro in zlo.«

Ta razlaga pa se je zdel mlademu profesorju, ki je bil od sile važen in učen, kakor vsi profesorji, ki so v štirih letih točno kakor ura odbrenkali svoje filozofske študije in tako do dna spoznali pozemsko in duhovno življenje, nezadostna in prekratka; čutil se je dolžnega in sposobnega, da se je odpravil na kratek sprehod po filozofskih poljanah. Dokazoval je, da je treba strogo ločiti med srečnim naključjem in srečo kot tako; da je vesoljna sreča nemogoča stvar, ker je sreča enega človeka drugemu v nesrečo; da deli sreča tudi zlo in je zato včasih nesreča sreča; sreča kot taka je notanja harmonija, izpolnitev vseh želja; želja je hrepenenje, in če bi se nam izpolnile vse želje, bi bili brez hrepenenja; hrepenenje je sreča; človek brez hrepenenja pa je nesrečen... Tu nekje se je profesor izgubil na temnih križpotjih duhovnega življenja, ki ga je poznal do dna. Mahal je z rokami, skakal okrog katedra in jecljal — in ker smo strumno strmeli vanj, je zvišal svoj glas in povedal, da je za slovenske barabe sreča to, da jih je kulturna država s tolikimi žrtvami rešila izpod barbarskega avstrijskega jarma. Mene pa je jezik srbel in le s težavo sem se premagal, da ga nisem pobaral, ali je to samo srečno naključje ali sreča kot taka.

Nadaljevanje sledi

Humoreska

Gospod in gospodje!

»Oooo, serbus, kam pa, kam? Ti boš dal za dva decil!«

Najprej sem moral pomisliti odkod ga poznam. Časa skoraj ni bilo...

»Daj, daj, a bi se rad Francoza delal. Saj sva vendar stara Savčana. No, ja, ti si gospod, jaz pa navaden delavec.«

Spomnil sem se, da sva se večkrat srečevala v podjetju, enkrat pa je bila njegova slika tudi v našem časopisu. Zdaj je bil v temnomodri obleki, z belo srajco in široko, modro kravato — jaz pa v nekoliko oguljenih športnih hlačah. Sedla sva na teraso restavracije.

»Ja, ja, saj pravim, vam gospodom je lahko. A mi, za nas se prične grozno. Zdajle bo zapeklo sonce, temperatura na 35°C — vi ga pa senjete. Ne vem, koliko časa bo to še šlo.«

»Dobro veš, da delam pri časopisu, povej kdo in kje ga...«

»Oooo, dobro, misliš, da sem neumen. Ti bi rad, da ti povem ime, kaj? Jej, jej, saj se vidi, da si naiven. To je dokaz, da sodiš med gospode. Blage veze nimate z življenjem, ne veste kako se shaja z majhno plačo, ne veste kaj se pravi delati.«

»Veš kaj, tudi jaz sem bil v proizvodnji. Deset let. Po delu pa sem hodil v šolo.«

»Seveda, ni se ti dalo delati.«

Tega goto ne bi rekel, če ne bi bila že vsak svoje četrto pivo. Pri četr-

tem sem bil zares še naiven, da bova debato pametno končala.

»Koliko pa zaslužiš?«

»Malo, malo. Če ne bi bilo nadur, ne vem kako bi šlo.«

»No, koliko?« sem dregal.

»Ja, štiristopetdeset. Ampak, z nadurami, drugače ne bi imel niti za dva decil.«

»Imaš avto?«

»Imam. Pa?«

»Kakšnega?«

»PZ 125.«

»To je pa vendar dober avto. Drag.«

Gospod — garač!

»Kaj pa vendar misliš. Da se boš samo vi vozili v dragih avtih.«

»Ja, vi zgoraj, vi v pisarnah.«

»Tudi jaz zaslužiš štiristopetde-

»Zaslužiš, zaslužiš. Reci raje, da jih dobiš, ker jih gotovo ne zaslužiš. Zaslužiimo jih mi.«

Tudi mene se je pivo počasi prijemalo.

»Kaj pa ti delaš?«

»Zdaj sem pod režijo. Zgaran sem. Deset let za strojem je dovolj. Še mladi naj malo delajo.«

»Ampak je treba bolj delati kot pred desetimi leti. Norme so višje, postrena je kontrola...«

»Nehaj. Saj jih opazujem. Po desetkrat gredo kadit. In ob enih nehajo delati. Včasih smo res garali...«

Kaj mislite vi, kako se je končalo to srečanje oziroma kako bi ga končali vi. Tudi to pot bomo nagradili tri najboljše odgovore. Pošljite jih v uredništvo do 10. avgusta.

Jože Stular

Pisma — pozdravi

Dragi sodelavci, drage sodelavke!

Po dolgem času se vam oglašam in vas lepo pozdravljam. Naj vam povem, da sem po osmih mesecih vojašine še vedno živ. Posebno takrat, ko je izhod v mesto in takrat damo vso energijo od sebe. Tako, da jo imamo pri vrnitvi v kasarno bolj malo. Sedaj preživljam najtežje trenutke v vsem vojaškem roku, saj se nam pričenjajo vaje, ki bodo trajale cel teden. Dva meseca sem bil že na pripravih za parado, nekaj časa v Loki, nekaj v Beogradu. Tukaj v Bovcu se ni spremenilo skoraj nič. Samo, da je kraj sedaj malo lepši, ker so ozelenela drevesa v hribih izza kasarne in se razcvetele vrtnice v mesu. Kot veste, se je žičnica na Kanin porušila, tako da so prenekateri smučarji prikrajšani za dopust. Življenje v Bovcu je kar zanimivo, vam pa ob odhodu na kolektivni dopust želim vse dobro, veliko dobrih poslovnih uspehov in mnogo pozdravov!

Stane Ngrašek

Oglasil se nam je vojak Janez Avman, ki pozdravlja vse, s katerim se pozna. Pisal je, da je dobil številko glasila 10-11 in prebral zanimivost v rubriki pisma vojakov.

Odgovor urednika: Janez, tvoje pismo smo posredovali oddelku za socialno varstvo in upamo, da bodo zadevo, za katero sprašuješ, uredili. Tudi mi te lepo pozdravljamo in oglasi se še.

[illegible]